

Under Dusken

STUDENTAVISA I TRONDHEIM

NR. 1 - 103. ÅRGANG 10.01.17 - 24.01.17

STUDENT OG PÅRØRENDE:

«Pårørende kan fort bli glemt.
Fokuset ligger hele tiden på den syke.»

SIDE 22

TIL TRØNDELAG TEATER: Linnéa
Myhre henter inspirasjon fra både
spiseforstyrrelser og Erlend Loe
SIDE 36

INNFØRING AV FELLESEMNER:
Ingeniørstudenter mener exphil går
på bekostning av kompetanse
SIDE 4 og 18

GRATIS!

REDAKSJONEN

REDAKTØR UNDER DUSKEN
Tonje Jacobsen – Tlf: 994 87 017
avisredaktor@studentmediene.no

NESTLEDER DUSKEN
Kristian Gisvold – Tlf: 470 57 799
avisredaktor@studentmediene.no

ANSVARLIG REDAKTØR
STUDENTMEDIENE I TRONDHEIM AS
Anette Sivertstøl – Tlf: 990 15 077
ansvarligredaktor@studentmediene.no

NYHETSREDAKTØR
Silje Bjellvåg
nyhetsredaktor@studentmediene.no

REPORTASJEREDAKTØR
Henrik Delsbek
reportasjeredaktor@studentmediene.no

KULTURREDAKTØR
Benedikt Javornovic
kulturredaktor@studentmediene.no

SPORTS- OG FORSKNINGSREDAKTØR
Tone Høiland Ween
sportsredaktor@studentmediene.no

MUSIKKREDAKTØR
Trym Kjøs
musikkredaktor@studentmediene.no

FOTOREDAKTØR
Lasse Georg Tønnessen
fotoredaktor@studentmediene.no

GRAFISK ANSVARLIG
Hilde-Katrin Hagen Fjørtoft
grafisk-sjef@studentmediene.no

DEBATTREDAKTØR
Kjell Robin Skyberg Eikrem
debattredaktor@studentmediene.no

DAGLIG LEDER
Ingrid Dømben – Tlf: 911 04 644
dagligleder@studentmediene.no

REDAKSJONSSJEF
Tore Becker – Tlf: 404 97 916
redaksjonssjef@studentmediene.no

DESK
Jahn Ivar Kjølseth (sjef), Idunn Skjerdingsstad, Finn Brynestad, Linn Danielsen Evjemo, Synne Hammervik, Anders Päsche, An Nguyen

JOURNALISTER
Maria Lund Krogstad, Øyvind Johannes Hamre, Nora Holm Aftret, Inga Stenøien, Emil Øversveen, Maria Furuheim, Ragnhild Midtbo, Lisa Botterli Flostrand, Siri Overn, Hailey Hammer, Kjell Robin Skyberg Eikrem, Nora Rydne, Henrik Delsbek, Silje Bjellvåg, Tone Høiland Ween, Michael Stene, Nora Rydne, Amanda Roland, Felix Seifert, Inga Skogvold Rygg, Kristian Gisvold, Johanne Lund, Ola Haugstad, Øyvind Johannes Hamre, Edvard Tronstad, Trym Kjøs, Live Skartveit

FOTOGRAFER
Lasse Georg Tønnessen, Amalie Hoff Ludvigsen, Lisa Botterli Flostrand Hans Fredrik Sunde, Linea Bancel, Nadia Caroline Andersen og Aksel-Dev Dhunsi

ILLUSTRATØRER
Nora Birgitte Johansen (sjef), Trude Bakken Telle, Margrete Indahl, Håvard Karlsen, Camilla Dahlstrøm, Eirin Mari Fossoy, Astrid Bohler og Benjamin Drews

GRAFIKERE
Torgeir Timenes Bell, Tanja-Irén Harsvik Haugen, Anniken Larsen, Hilde-Katrin Fjørtoft, og Katarzyna Maria Wie

KORREKTUR
Idunn Skjerdingsstad (sjef), Hera Lyngstad Finn Brynestad og Anders Sørenmo Päsche

FORSIDE
Aksel-Dev Dhunsi

Miljøtrykksak fra Trykkpartner AS.
Lisensnr. 241823
Sertifikat nr. 1638

SINGSAKERBAKKEN 2E, 7030 TRONDHEIM

For annonser: salgssjef@studentmediene.no

Under Dusken er eit sjølvstendig organ for studentar, utgjeve av Studentmediene i Trondheim AS. Under Dusken blir delt ut gratis på lærestader i Trondheim med medlemsrett i Studentersamfundet. Under Dusken kjem ut åtte gonger i semesteret.

Under Dusken arbeider etter reglane i Ver Varsam – plakaten for god presseskikk. Det som tykkjer det vi skriv om dei er ugreitt, vert oppfordra til å kontakte redaksjonen.

facebook.com/dusken.no

@dusken.no

Ka e vitsn me å sug nann i d hellelatt?

LEDER

Begrunn exphil bedre

Hovedproblemet når exphil skal bli obligatorisk for alle studenter er at få skjønner hvorfor det er relevant for dem. Her har NTNU en jobb å gjøre.

Exphil er faget «alle» elsker å hate. Sannn kan det i alle fall virke, hvis man skal dømme etter hyppigheten av utsagn som «skjønner ikke hvorfor jeg skal lære om Sokrates og Platon, altså». Studentenes negative innstilling er på mange måter forståelig, når begrunnelsene for hvorfor faget er viktig aldri holder mål.

Det obligatoriske og påtvungne vil vel aldri være det helt store blant folk flest. Og exphil er obligatorisk for alle universitetsstudenter. Det gjelder nå også studentene ved det tidligere HiST, HiG og HiÅ, som etter fusjonen inngår i NTNU. Alt tyder på at dette ikke er spesielt populært blant dem det angår, altså studentene selv. Teknologistudentene både skriver og sier til Under Dusken at de ikke føler seg hørt i prosessen, og de frykter at innføring av faget vil gå på bekostning av yrkesrelevante fag. Exphil er av liten interesse, og de har vanskelig for å se hvordan det skal hjelpe dem i arbeidslivet.

Selv jeg, som studerer humanistiske og samfunnsvitenskapelige fag, sliter med å se den praktiske relevansen. Da er det forståelig at teknologistudenter har større vansker og mindre velvilje. Det er her NTNUs ledelse må komme på banen. Vi må få gode og solide begrunnelser på relevansen

av exphil. Det holder ikke å drodle rundt muligheten for at exphil kan skape en felles universitetsidentitet.

En felles fiende har gjennom tiden vært basis for mang en fellesskapsfølelse. Og exphil er ikke så verst som samtaleinngang når du snakker med fremmede studenter som du ellers ikke har noe som helst til felles med. Men etter fusjonen sitter NTNU igjen med langt større problemer hva fellesskap og identitet angår, enn hva det er rimelig å tro at exphil kan fikse. Spesielt ikke når studenter fra tidligere HiST føler de blir herset rundt av en storebror.

Jeg mener ikke at exphil er uten verdi. Det jeg etterlyser, er faktiske forklaringer og reelle argument for hvorfor vi skal ha faget. Det er for meg ikke åpenbart hvordan exphil skal bidra til en innsikt i andre fagfelt som kan være nyttig for ingeniørstudentene. At det skal fremme fellesskapsfølelse for oss NTNU-studenter blir faktisk bare for dumt. Vis hvorfor exphil kan tilføre nyttige perspektiver og lærdommer i fagfelt, arbeidsplass, eller livet øvrig, så tror jeg NTNU-ledelsen kan forvente langt større velvillighet fra studenter flest.

TONJE JACOBSEN

Redaktør, Under Dusken

FRA ARKIVET Under Dusken #2 1993

TIPS OSS
tips@studentmediene.no

Ikke vær så gjerrig på kroppen din

Jeg håper ikke du dør. Jeg unner ingen det. Likevel er det noen forberedelser du må gjøre, og du må gjøre dem nå.

KOMMENTAR

SIRI OVERN

Journalist

Ifølge Stiftelsen Organdonasjon er kun fire prosent av befolkningen negative til organdonasjon. Derfor er det hinsides all fornuft at bare to tredjedeler av potensielle organdonasjoner ble realisert i 2016. Uavhengig av hvor du skal etter din død, er én ting sikkert: Kroppen din kan du ikke ta med deg. Det gjelder om du tror du skal til himmelen eller ei, om du blir gjenfødt som en løve eller sommerfugl, eller om du tror døden er siste stopp. Uansett er døden siste stopp for kroppen din.

Hjertet ditt kommer ikke til å slå igjen, lungene dine kommer aldri mer til å bli fylt med luft, og leveren og nyrene dine kommer ikke til å rense mer blod. Bortsett fra hvis du donerer organene dine. En organdonor kan potensielt redde syv menneskeliv, selv om snittet egentlig ligger på fire. Uansett hvordan det står til med mattekunnskapene, skjønner alle at dette er et svært gunstig regnestykke.

Det er veldig få som planlegger å dø, men alle kan ha uflaks. Dersom forholdene ligger til rette for det,

vil dine pårørende få det vanskelige spørsmålet: «Var vedkommende organdonor?» Vanskelig spørsmål, skriver jeg, fordi du sikkert er som folk flest og ikke har sagt ifra om ditt standpunkt til organdonasjon til familien. Derfor svarer mange «nei», selv om svaret nesten alltid er «ja». Regnestykket ovenfor går dermed ikke opp, og de potensielt syv menneskene som kunne vært reddet må vente på neste mulighet. Neste mulighet kan være lenge til. For mange blir det for lenge.

Derfor ber jeg deg om å ta stilling til dette nå. Jeg sier ikke at du på død og liv må svare «ja», men jeg vil at du skal tenke over hvorfor du eventuelt svarer «nei». I mitt hode er det ingen gode argumenter for å svare «nei», selv om jeg skal respektere valget ditt dersom du gir meg en god grunn. Det viktigste er likevel at du forteller om valget ditt til dine nærmeste. Da blir ikke spørsmålet fra legen like vanskelig for dem.

Etter de triste tallene fra 2016 har meningene om hvordan organdonasjon bør organiseres vært mange. Det diskuteres om staten skal eie organene dine, om det skal være et donorregister, om alle skal være donorer fra fødselen av. Slike tiltak er allerede blitt gjort i flere europeiske land. Det er flott at mulighetene diskuteres også i Norge, for

**AKADEMIKA
HAR ALT DU
TRENGER TIL
SEMESTERSTART**

**PENSUMPAKKER:
Riktige bøker
Enkelt
Billigere**

akademika™

KOM INNOM BUTIKKEN VÅR, VI ER PÅ DITT STUDIESTED

Alle NTNU-studenter må ha exphil

Fra og med høsten 2019 må de tidligere høgskolestudiene inkludere obligatorisk exphil. Integrasjon, fellesfølelse, og et helhetlig universitet er formålet.

TEKST: Michael Stene ILLUSTRASJON: Trude Telle

En ny modell vil prege utdanningen på NTNU, og erstatte dagens fellesemneordning. Exfac og perspektivemnene vil forsvinne og erstattes med en ny løsning som kalles «områdeemne». Dette vil sørge for at utdanningene som gis ved NTNU inneholder 15 poeng med fellesfag – færre enn fellespoengene ved gamle NTNU. Ledelsen er fornøyd med løsningen, men flere studenter er kritiske til den nye ordningen.

– Vi mister noe av kunnskapen

Den nye ordningen har mottatt skepsis fra flere hold, spesielt fra ingeniørutdanningene ved gamle HiST. Arbeidsutvalgsrepresentant Joakim Solheim fra Trondheim Teknikersamfunn (TTS) frykter at den nye ordningen vil svekke tilbudet som i dag gis på Kalvskinnet.

– Jeg tror mange er veldig redde for at innføring av exphil vil gi et dårligere utdanningstilbud. Man

DE GAMLE FELLESEMNE

- NTNU har tidligere hatt exphil, exfac og perspektivemne på til sammen 22,5 studiepoeng.
- Målet var å gi nye studenter en innføring i vitenskapelige tenkemåter, samt prøve å formidle noen av verdiene NTNU er bygget på.
- Hverken HiST, HiG eller HiÅ hadde fellesemneordninger i sine studieprogram ved fusjonstidspunktet.

Kilde: *ntnu.no*

mister noe av den spissede kunnskapen ved innføring av fellesfag. Vi på Kalvskinnet frykter rett og slett for et dårligere utgangspunkt når man kommer ut i arbeidslivet, sier han.

Han legger også trykk på at de fleste var fornøyde med den gamle løsningen, der man kunne ha exphil som valgfag. Solheim synes også at måten ledelsen har kommet fram til vedtaket på ikke har vært optimal, og har savnet mer kommunikasjon.

– Jeg synes det er litt dumt å bare vedta uten å ha forhørt seg ordentlig med hele NTNU, spesielt med tanke på de gamle høgskolene. Han legger til at den generelle stemningen på Kalvskinnet tilsier at studentene føler seg oversett.

– Prosessen har vært demokratisk

Prorektor for utdanning Berit Kjelstad ved NTNU forstår skepsisen til Solheim og TTS, men mener at studentene heller må se mulighetene i dette.

– De er redde for å få dårligere kompetanse enn ingeniørstudier ved andre høgskoler, som ikke har lignende fellesfag. Dette forstår jeg, men jeg tenker at de må snu dette til sin styrke. En av styrkene kan være at man utdanner kandidater som evner å tenke utover sitt eget fagfelt. Exphiltilbudet underbygger dette, sier hun.

Kjelstad legger også til at selve prosessen bak vedtaket har vært demokratisk og kjenner seg ikke igjen i hva Solheim sier.

– Vi har hatt det på høring etter at utvalget hadde gjort jobben sin, og mange har gitt sin mening. Flere var uenige, og vil derfor kanskje ikke føle seg hørt. Men det vi så på alle tilbakemeldingene så var hovedessensen at folk var positive til den nye ordningen, sier hun.

Vil være utfordrende fra et faglig ståsted

Leder Dagfinn Døhl Dybvig ved Institutt for filosofi og religionsvitenskap ser også på mulighetene ved den nye ordningen. Han sier de er glade for mulighetene dette gir, men innrømmer at det også blir en utfordring.

– Fra et overordnet NTNU-synspunkt gir det mening. Et slikt fellesfag skaper en slags egen NTNU-enhet, samt en innføring i universitetsfagene, så jeg skjønner motivasjonen bak det hele. Men fra et faglig ståsted skaper det en interessant utfordring. Vi må lage et felles fagopplegg som er relevant for alle NTNU-studier.

Dybvig forteller at vedtakets største styrke er at det skal jobbe for å samle hele universitetet.

– Den store fordelen med dette er fellesskaps-

– Jeg tror mange er veldig redde for at innføring av exphil vil gi et dårligere utdanningstilbud.

– Joakim Solheim, Trondheim Teknikersamfunn

DE NYE FELLESEMNE

- Fra og med studieåret 2019/20 innføres en fellesemneordning med exphil og et nytt områdeemne på 7,5 studiepoeng hver. Ordningen gjelder for alle studieprogram som fører til lavere grad og integrerte studieprogram som fører til høyere grad eller profesjonsgrad.
- Hensikten er å etablere en ramme rundt NTNUs studier og bidra til å etablere faglig fellesskap i et nytt NTNU.
- Områdeemnet skal kjennetegnes av tilhørighet til et overordnet studieområde, og er mer allment enn de fagspesifikke emnene på studiet.

Kilde: *innsida.ntnu.no*

– Exphil er en del av denne universitetsordningen, og når en høyskole kommer inn i et universitet så blir de innfattet i denne ordningen også. For å få til dette i praksis er det viktig med integrasjon. Om dette til slutt blir en suksess eller ikke vil avhenge av at det blir gjort en god jobb i å integrere det nye med det gamle.

– Studentene må oppleve fellesfagene som relevante

Kjelstad legger også stor vekt på at den viktigste fasen skjer i tiden framover. Exphil skal gjennomgå en vurdering for å se om dagens modell er den mest egnede, og man skal finne ut hva dette områdeemnet skal bli.

– Når det gjelder områdeemner krever dette en større jobb. Det er mange studieprogram ved NTNU, og man må spørre seg hvor bredt områdeemnet skal være? Fakultetene skal ha hovedansvaret for å finne en god løsning på dette, mens en annen gruppe vil bli utnevnt for å sette et overordnet rammeverk som alle skal se til, forklarer hun.

Kjelstad avslutter med å presisere at suksessfaktoren ligger i at studentene opplever disse nye fellesemnefagene som relevante for sine respektive studier.

– Alt avhenger av prosessen som skjer nå. Når man lager disse emnene er det viktig at studentene føler de er relevante for dem. Om dette ikke oppnås, er det en svakhet med det nye vedtaket. Den gamle ordningen med perspektivemnene oppnådde ikke sin hensikt, noe denne nye ordningen skal forsøke å rette opp, sier hun. **UD**

Trenger du tannlege?

Studenter får undersøkelse med to røntgenbilder for kun:

290kr
(Gjelder første besøk for nye pasienter)

10%
Studentrabatt på alle tjenester

En av Norges største tannklinikker og fagmiljø for privatpraktiserende tannleger

Sentralt lokalisert på Trondheim Torg

dine tenner
tlf: 73 99 19 99
www.tannlegetrondheim.net

POSITIVE STUDENTER: Vegard Pedersen og Kristine Johansen tror mange studenter vil kjøpe gamle baguetter til halv pris.

MER VALGFRIHET: Det vil bli et utvidet buffettilbud i 2017.

Mer buffet og gamle baguetter

I 2017 satser Sit på mer spesialiserte kantiner, og vil forhindre matsvinn.

TEKST: **Nora Rydne**

FOTO: **Lisa Botterli Flostrand, Nadia Caroline Andersen**

Sit sikter mot å ikke gå tom for mat, og å ha et jevnt tilbud gjennom hele dagen. Dette fører til en del matsvinn. Nå vil de sette i gang flere tiltak for å motvirke dette, ved å tilby gårsdagens påsmurte baguetter til halv pris dagen etter.

– Varmmaten er ganske lett å tilpasse utover dagen, men de påsmurte baguettene blir smurt om morgenen, og vi må satse på å ikke gå tom. Da blir det vanskeligere å sikre seg mot svinn, sier direktør for campustilbud Espen Holm ved Sit.

Han håper at gårsdagens påsmurte til halv pris vil minske svinnet og gi studentene et godt tilbud.

Suksess med buffet

Ytterligere tiltak mot matsvinn kommer med videreutviklingen av buffettilbud som flere kantiner fikk sist semester. Der forsyner man seg selv og betaler ut fra vekt, framfor en fast meny. Ifølge Holm kom dette av at man så at mange ikke spiste opp maten som ble servert.

– Vi så at det ble urettferdig når mange betalte for mat de ikke spiste opp. Vi så også at dette førte til mye svinn, og dette har blitt bedre etter innføring av buffet, sier Holm.

Tilbudet har blitt godt tatt imot, og vil derfor bli introdusert flere steder. Svært få klager er registrert på tilbudet.

– Vi har kun fått to-tre klager, antakelig fra store menn som spiser mye og nå må betale litt mer enn før, utdyper Holm.

Rettferdig ordning

Studentene stiller seg positive til tiltak som fører til mindre avfall.

– Jeg tror kantina kaster mye, selv om det hender at kantina gir ut kakestykker og sånt rett før kantina stenger, istedenfor å kaste det, sier fysioterapistudent Kristine Johansen ved NTNU.

Både Johansen og indøk-student Vegard Pedersen tror mange ville benyttet seg av tilbudet med dagsgamle baguetter til halv pris.

– Men det kommer kanskje litt an på pålegget også, legger Pedersen til.

Han tror forøvrig ikke at buffettilbudet vil kunne påvirke mengden matavfall i spesielt stor grad, men at det er positivt at man selv kan velge hvor mye mat man vil ha.

– Buffettilbudet er forbrukermessig bra, porsjonene blir bedre tilpasset og prisen mer rettferdig, sier han.

Satser på mer spisset tilbud

Grunntilbudet med salatbuffet, dagens suppe, og påsmurte baguetter vil bestå, mens noen steder vil få litt mer varierte tilbud.

– Vi utvider med mer spissede tilbud der det er tilrettelagt for det, sier Holm.

Han utdyper at Gløshaugen er et godt eksempel på steder der kantine kan tilby mer spesifikke retter, fordi man har god tetthet av matsteder. Noen vil kunne bli spesialiserte på hamburgere, mens en annen kantine kan bli «pizzakantina». Månedlige variasjoner i menyen er også aktuelt for 2017.

– Man kan ha en grillmåned i sesonger som passer til det, og måneder der man har et land som tema. Vi vil også markere dager som Halloween og valentinsdagen med spesiell meny og kanskje litt ekstra pynt i lokalene. Det man opplever i byen, skal man oppleve på campus, forteller Holm.

«Brainfood» i eksamenstiden

Sit vil fortsette å utvikle sin «matfilosofi», der all maten de tilbyr skal være laget fra grunnen. De vil også satse videre på gode, faglærte ansatte i kantiner og kafeer.

– Sit skal alltid tilby god og sunn mat i kantine, det er viktig for studenter, sier Holm.

I eksamenstiden vil Sit satse ekstra sterkt på næringsrik mat.

– Da trenger man såkalt «brainfood», avslutter Holm. **UD**

LITEN KANTINE: Kantina på Høyskolen Kristiania er ikke stor, men har utvalg av brødmat, rett i koppen og salatbar.

Har ikke samme tilbud som NTNU-studentene

Velferdstinget mener det er mulig for private høyskoler å skaffe Sit-kantiner.

Likevel har de ikke det tilbudet i dag.

TEKST: **Lisa Botterli Flostrand, Nora Rydne**

FOTO: **Lisa Botterli Flostrand**

Til tross for at Sit i 2017 skal utvide og forbedre sitt mattilbud er det ikke alle campusene som drar fordel av dette. Studentene ved Høyskolen Kristiania betaler samme semesteravgift som de andre campusene (510 kroner), men har ikke de samme tilbudene. På høyskolen er det en liten, privatdrevet kantine hvor man ikke kan benytte tilbud som fruktabonnement, eller lunch- og middagstilbudene som Sit tilbyr på andre campus.

Direktør for campustjenester Espen Holm i Sit forteller at midlene til å drive kantine og kafeene ikke kommer fra semesteravgiften.

– Semesteravgiften benyttes ikke til å subsidiere kafevirksomheten, så studenter uten Sits mattilbud mister ikke noe de har «betalt for», sier Holm.

Private høyskoler legger gjerne ut kantine- og kafevirksomhet på anbud, og da vinner ikke alltid Sit.

– Sit-kantine har aldri vært et tema

Høyskolen Kristiania huser ikke bare høyskole-studenter. Majoriteten av studentene er fagskole-studenter, og kan derfor ikke benytte seg av Sits tilbud. Avtroppende leder Trond Skalberg i Studentunionen i Trondheim mener at dette er en av faktorene som gjør at det er vanskelig å etablere Sit-kantine ved Høyskolen Kristiania.

– Det er kun én mann som diver vår kantine, og det gjør at vi får et mye mer personlig forhold til

kantina. Studentene kan være med på å bestemme hva som skal selges i kantina på en annen måte enn man kan på andre campus, sier Skalberg.

Han forteller at Sit-kantine på Høyskolen Kristiania aldri har vært et tema når Studentunionen har vært i dialog med Sit.

– Det virker som studentene er fornøyde slik tilbudet er nå, men vi åpner gjerne for dialog med Sit om det skulle være ønskelig, sier han.

Går heller sulten hjem

Isa Fagerholt studerer journalistikk på Høyskolen Kristiania, og er ikke den som utnytter seg mest av kantinetilbudet på skolen. Hun handler i kantina omtrent to ganger i måneden, og sier at det først og fremst handler om pris for hennes del.

– Jeg går heller sulten hjem enn å kjøpe mat her i kantina hver dag, sier hun.

Kantina har et utvalg av brød, wraps og rett i koppen, i tillegg til et bredt utvalg av brus og annen drikke. Kantina har også en salatbar, men til 17 kroner per hekto mener Fagerholt at det hadde vært bedre med et bredere utvalg i brøddisken. Til sammenligning koster salatbaren på Rema 1000 i Olav Trygvassonsgate 13,90 kroner per hekto.

Hun kjenner seg ikke igjen i Skalbergs uttalelse om at studentene er med på å bestemme utvalget i kantina. Hadde hun kunne forandret på én ting,

hadde det vært større fokus på sunn mat.

– Jeg synes ikke det blir satt nok i fokus, verken når det gjelder mat eller frukt. Når også salatbaren er så kostbar, blir det ikke så mye å velge mellom, sier Fagerholt.

– Studentene må selv jobbe for Sit-kantiner

Leder Ida Medina Jodanovic i Velferdstinget understreker at de ønsker et likeverdig tilbud for alle studentene i byen, men at studentene på private høyskoler må jobbe for å få Sit-kantiner hvis de ønsker det.

– Sit er ofte positive til å drive kantine og kafe på private campus, men administrasjonen ved den enkelte skolen må også være villige til det, sier hun.

Jodanovic påpeker at hun selv kjempet for Sit-kantine på BI da hun var student der, men at forslaget stoppet i administrasjonen. Likevel mener hun at det finnes håp for høyskolestudentene som ønsker å etablere Sit-kantine på sitt campus.

– Dersom studenter ved høyskoler uten mattilbud fra Sit ønsker å få dette, kan man henvende seg til det studentpolitiske organet ved skolen. Velferdstinget vil støtte studenter som ønsker et bedre mattilbud, sier Jodanovic. **UD**

Tre hverdager på Vestbredden

Femti år etter seksdagerskrigen lever palestinere fortsatt under en militærokkupasjon. Vi har møtt mennesker som fortsatt har tro på fred.

TEKST: Amanda Roland FOTO: Anette Sivertstøl

Loven er ikke lik for alle

I et lite rom sitter tre unge tenåringsgutter med fotlenke rundt beina. De er siktet for steinkasting og for å ha satt fyr på et dekk. Rettssaken, som varer i fem minutter, foregår i et militært fengsel på grensen mellom palestinske og israelske områder på Vestbredden. I fengselet møter tenåringene et system som er kjent for de fleste palestinere, men ukjent for store deler av den israelske befolkningen. Palestinere har vært under en egen militær lov siden okkupasjonen i 1967, en lov som tillater at barn ned til 12 år blir tiltalt som voksne.

De tre guttene slipper fri. Den palestinske advokaten Salwa sier det er uvanlig og antageligvis skyldes at vi, en gruppe med utenlandske observatører, er til stede.

Det sitter i dag 340 barn i israelske fengsler. Ifølge Salwa ender 99 prosent av rettssakene med domfellelse. De som blir løslatt grunnet mangel på bevis må betale store kausjoner for å få slippe fri. Det koster lite å opprettholde militærdomstolen. Lønningene er lave og advokatene er gratis, betalt

for av EU-midler. Den israelske staten tjener 14 millioner kroner i inntekter fra bøter, ingenting av det gagnar det palestinske folket. Ifølge internasjonal lov er det den okkuperende staten som skal påta seg kostnadene under en okkupasjon. Det unnslipper Israel med støtte fra Europa og USA.

I ventehallen sitter familiene til de tiltalte og venter. De har ventet i timesvis i lokalet med grå vegger og benkerader med ubehagelige plaststoler. En mor i tradisjonell drakt fra en landsby nær Ramallah forteller at hun venter på rettssaken til sin sønn på 27 år, som ble arrestert for å kjøre uten bilskilter. Militæret konfiskerte samtidig bilen. Moren fortviler, datteren hennes har nyredialyse og må daglig kjøres til sykehuset.

Vi møter Nery Ramati, en israelsk jøde og forsvarsadvokat for palestinerne.

– Nå for tiden er du enten imot eller for Israel. Det at jeg jobber som forsvarer for palestinerne, betraktes som at jeg er imot Israel. På daglig basis er jeg ikke redd for staten, men jeg forteller ikke til folk rundt meg hva jeg jobber med, sier han.

Ramati hadde tidligere karriere som filmskaper, men valgte å utdanne seg til advokat for å kunne jobbe for palestinere innenfor militærdomstolene. Han er en høy mann med en rolig tilstedeværelse, men det skjuler ikke frustrasjonen i stemmen når han forteller om varetektsfengslene, «liksomfengsler» med små celler og forhørsrom.

– De trenger ikke bruke mye vold, selv om det også forekommer, fordi de psykologiske metodene er så effektive. Ofte tilstår guttene forbrytelser de ikke har begått bare for å komme ut av cellene, sier Ramati.

Okkupasjonen har vart i 50 år, og ingen av advokatene vi møter i fengselet tror at noe kommer til å endre seg med mindre andre land begynner å legge sanksjoner på Israel.

For å få vekke den palestinske befolkningen har Israel tre alternativer, ifølge Ramati.

– Enten drepe alle eller deportere alle, det skjer ikke. Eller så må de gjøre livet til palestinere her så ulevelig som mulig, så de emigrerer. Det er det som skjer.

10 år med protester

Rundt Bil'in, en landsby utenfor Ramallah, ligger olivenlunder med trær som stammer fra romertiden. I 2004 ble muren reist gjennom olivenlundene. Over halvparten av landet ble konfiskert av israelske myndigheter, og en ulovlig bosetting ble opprettet. Det bor i dag 60 000 israelske bosettere bak muren. Trær ble rykket opp ved roten, trær som ifølge Bibelen hadde stått der siden Jesus vandret rundt i Jerusalem noen mil unna.

Bil'in er allikevel en liten solskinnshistorie fra Vestbredden. I 2011 bestemte israelsk høyesterett at muren var lagt ulovlig over palestinsk område, og den ble flyttet 500 meter bakover. Den lovbestemmelsen er den eneste hvor palestinere har fått medhold i en israelsk domstol.

I ti år har landsbyen samlet seg foran muren hver fredag for fredelige demonstrasjoner. Vi er i landsbyen en fredag for å møte Iyad Burnat, grunnleggeren av demonstrasjonen, og for å være med på den selv. Vi har blitt fortalt historier om barn som blir skutt i beina, og om bruk av ulovlige våpen av det israelske militæret.

– Det varierer fra uke til uke. Noen ganger kommer de ut i militære kampuniformer og skyter tåregass inn i folkemengden. I det siste har demonstrasjonene fått mye oppmerksomhet i media, så de kommer ikke ut lenger, sier Burnat.

I tillegg til oss har det kommet en gruppe fra Frankrike og et brasiliansk tv-team. Det er også med israelere som demonstrerer mot de ulovlige bosetningene. Når demonstrasjonen kommer fram til porten av bosetningen venter soldatene på andre siden, men de kommer ikke ut.

Det samler seg en gruppe barn fra bosetterkolonien. De roper skjellsord til de palestinske guttene på den andre siden, som svarer med å hive stein.

– Skyt dem! roper de israelske guttene til soldatene, som svarer med å legge seg ned og ta sikte. Ingenting skjer denne gangen.

Tilbake i landsbyen forteller Iyad Burnat om sønnen som ble skutt i beinet i fjor under en demonstrasjon. Han sier det er vanskelig å se barna sine være med i demonstrasjonene, men forteller at det ikke utgjør noen forskjell i hvor utrygt de har det. Volden kommer uansett.

– Spesielt om natten. Israelske soldater tar seg inn i husene og skremmer barna, de vil skremme dem fra opprør, forteller Burnat.

Om framtiden sier han det samme som advokatene.

– Vi trenger flere stemmer utenfra for å få slutt på okkupasjonen. Det er det eneste som hjelper. ►

– Vi trenger flere stemmer utenfra for å få slutt på okkupasjonen. Det er det eneste som hjelper.
- Iyad Barnat

NABOER: En palestinsk gutt ser på israelske skolebarn på den andre siden av muren.

BURET INNE: Zleika har buret inne balkongen sin for å beskytte seg mot steinkasting og innbrudd fra israelske bosettere.

Konflikt på hellig grunn

Hebron er en gammel by på Vestbredden som har vært en av områdets største handelsbyer, kjent for sine håndverkstradisjoner. Ifølge Bibelen ligger Abraham begravet her, og på grunn av dette har det vært strid om Hebron i lang tid.

Det ligger en israelsk bosettning midt i sentrum, i det som pleide å være den travleste handlegaten, Shuhada. Gaten er nå stengt for alle som ikke er israelere, eller har spesiell botillatelse. Det bor 500 bosettere i Hebron, som passes på av 2000 israelske soldater. Det merkes på byen. Det har blitt vanskelig å bevege seg rundt for palestinerne. Butikker har måttet stenge og flere av de palestinske husene i Hebron har bur rundt seg fordi de blir angrepet av bosetterne. Handlegatene har nett over fordi bosetterne som bor over dem hiver søppel ned.

Zleika, en av de kvinnelige aktivistene i Hebron, bor i et hus i Shuhada. Hun og hennes mor er blant de få som er igjen. Hovedinngangen er sperret av og de må bruke bakdøren. Huset til Zleika er i en gammel bygård, hele gamlebyen er full av lignende hus. De er tre etasjer høye, rikt utsmykket, og står nå i vedvarende forfall.

Både Zleika og moren er livslange aktivister. De driver barnehage, holder demonstrasjoner, og

lærer kvinnene i Hebron om tradisjonell palestinsk matlaging og broderingskunst. Med brodering skaper de et lite økonomisk livsgrunnlag. Zleika er lærer og snakker godt engelsk. Hun er kledd i heldekkende hijab og snakker rolig og selvsikkert om sine opplevelser.

Bosetterne har tidligere hivd stein og søppel mot huset hennes, og en gang brøt de seg inn når hun og hennes mor sov om natten.

Fra terrassen til Zleika er det utsikt over Shuhada, det eneste livet er noen israelske soldater og kjøretøy som passerer. En bosetter går forbi, han vinker til oss og smiler. På skulderen har han et M16-gevær. Alle israelere har lov til å bære våpen.

I bygården til Zleika holder også Youth Against Settlements til, en organisasjon som ble startet på Palestine Polytechnic University. En representant fra organisasjonen møter oss og forteller om arbeidet de gjør.

De arrangerer ikke-voldelige demonstrasjoner og kampanjer mot bosetningen.

– Vi har ikke noen sikkerhet eller beskyttelse, vi kan ikke jobbe eller studere, men vi kan heller ikke bli flyktninger. Så vi må bli og fortsette å protestere, sier han.

– For å få fred kan vi akseptere en tostats-løsning,

på betingelse av at bosetterne drar. De er her ulovlig ifølge internasjonal lov. Men palestinske jøder trenger ikke dra, de har bodd her i mange hundre år og er en del av vår kultur og den palestinske nasjonen. **UD**

VESTBREDDEN

- Område okkupert av Israel siden 1967.
- To og en halv millioner palestinere.
- En halv million israelske bosettere.
- Det er 145 bosettinger på Vestbredden.
- I 1993 ble området delt opp i tre deler: En med delvis palestinsk selvstyre, en med delt kontroll, og en under israelsk kontroll.

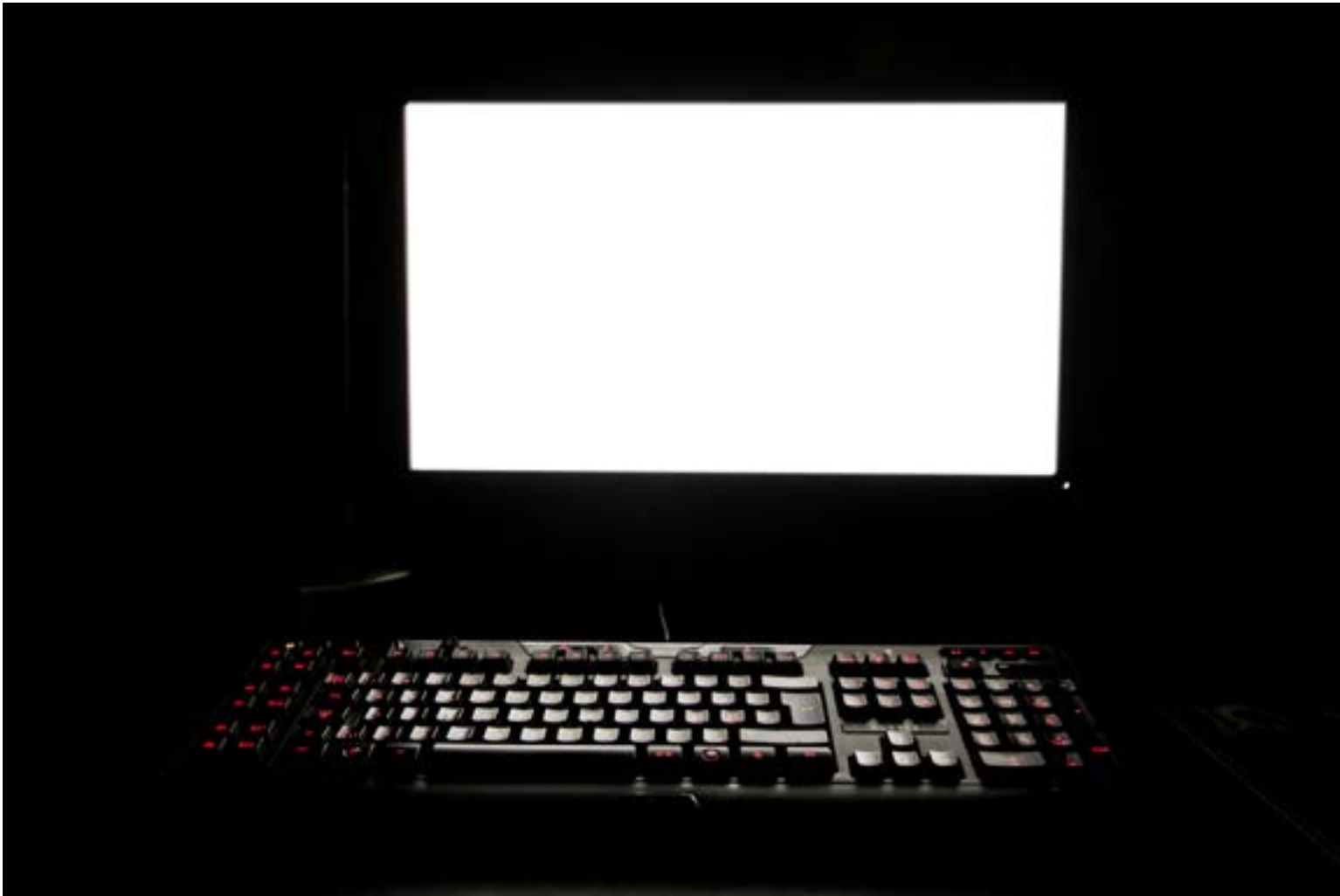
Kilde: Store Norske Leksikon og Wikipedia

TRONDHEIM LOVES

WE LOVE YOU TOO.

OPEN 7 DAYS A WEEK AT OLAV TRYGGVASON'S GATE 1

Stordata – din personlige opplevelse

Personifisering og effektivisering på bekostning av personvern og demokrati? Ikke ifølge førsteamanuensis Heri Ramampiaro.

TEKST: Felix Seifert ARKIVFOTO: Hans Fredrik Sunde

I dagens høyteknologiske samfunn kan alt du gjør og foretar deg bli lagret som opplysninger. Den enorme økningen i data, tilgangen til opplysningene, og automatiseringen av informasjonen gir en rekke utfordringer. Førsteamanuensis Heri Ramampiaro ved Institutt for datateknologi og informatikk ved NTNU ser løsningene.

- Vi er nødt til å vite mest mulig om brukeren for å få gode anbefalingssystemer. Det forhindrer uønsket spam og effektiviserer brukeropplevelsen, forteller Ramampiaro.

Skrikes etter forskning

Stordata, fra engelsk «big data», er et relativt nytt begrep. Det omfavner de enorme mengdene med digital data som ulike selskaper, organisasjoner, og myndigheter lagrer. Dette er opplysninger som kan bli gjort om til gjenstand for analyser ved bruk av algoritmer. Innenfor dette fagfeltet utøver Ramampiaro sitt arbeid.

- Med de enorme mengdene med data som produseres når en bruker digitale verktøy, er det så lite som fem prosent av dataen som er mulig å utnytte

i dag. Det gjør at det skrives etter forskning og teknologi som kan analysere og tolke opplysningene, sier Ramampiaro.

Det er vanskelig å finne noen konkret definisjon på hva stordata er og inneholder. En mulig beskrivelse er de fire V-ene: volum, fart (på engelsk «velocity»), variasjon og kvalitet (på engelsk «veracity»). Til sammen utgjør de verdien av dataen som det kan trekkes slutninger fra.

- Volumet står for mengden, og farten beskriver hastigheten for hvor fort data produseres. Opplysningene som genereres varierer i ulike format og type.
- Hvilke data som lagres varierer ut ifra bruksmønstre. De som bruker teknologiske verktøy daglig gir derfor fra seg mer informasjon som kan analyseres, men det er ikke nødvendigvis all data som bør brukes.
- Om en bruker lar smart-tven stå på hele dagen uten at en fysisk ser på, og man trekker slutninger om at alle programmer var like gode, vil det påvirke kvaliteten av analysen, forklarer Ramampiaro.

STORDATA

- Stordata («big data» på engelsk) er alle digitale opplysninger som lagres om og av brukerne.
- Disse kan bli gjenstand for analyser ved bruk av algoritmer.
- Algoritmer er i denne sammenhengen et sett med operasjoner som predikerer et bestemt resultat basert på tidligere bruksmønstre.
- Stordata defineres av fire V-er på engelsk: volume, velocity, variation og veracity. Til sammen utgjør de verdien du trekker data fra.

Kilde: Førsteamanuensis Heri Ramampiaro ved NTNU og datatilsynet.no

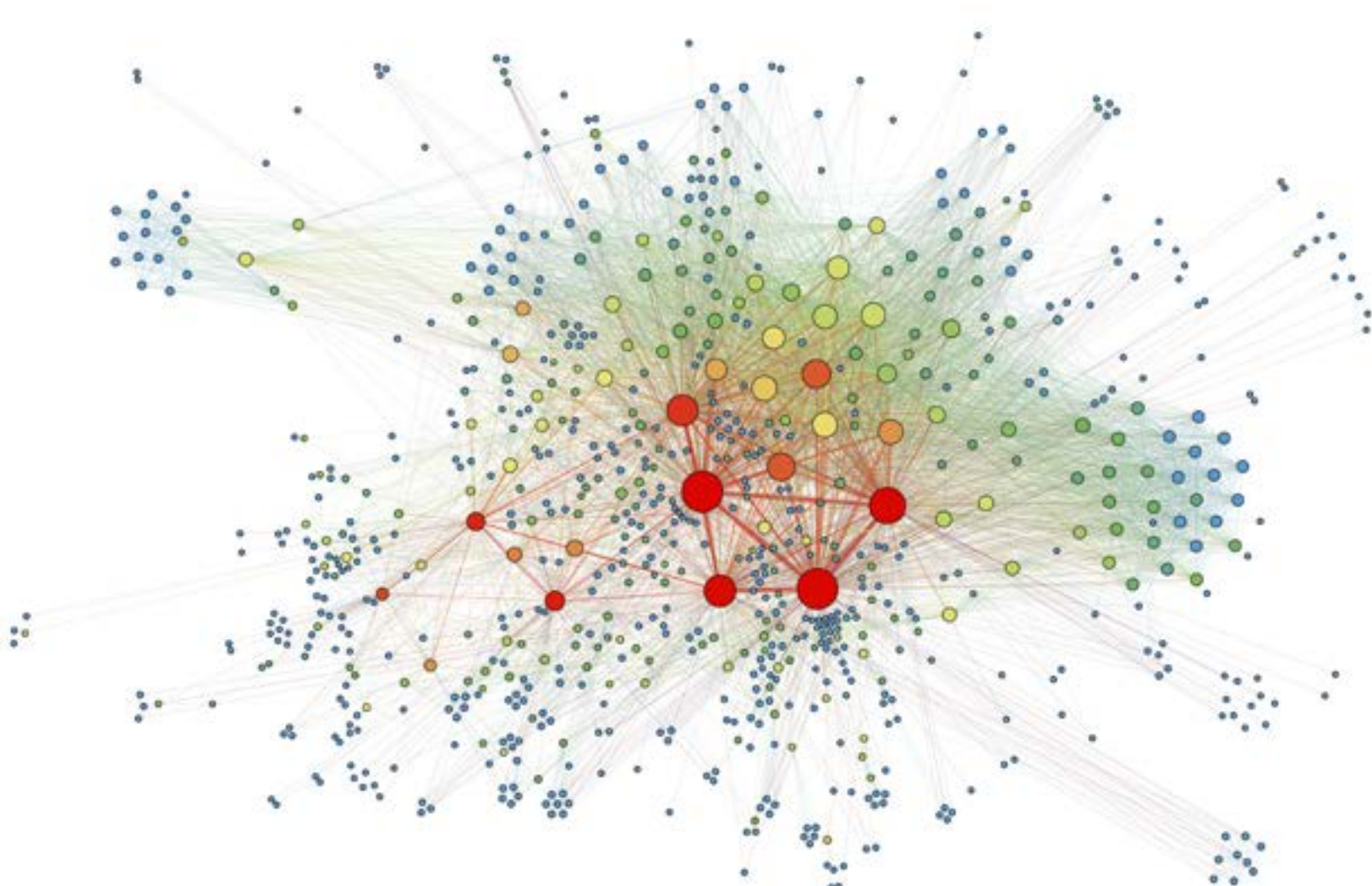

Foto: LinkedIn maps.

– Det viktigste for oss er å utnytte mulighetene framfor å bli begrenset av hindringene.

HERI RAMAMPIARO

– Vi kan løse samfunnsproblemer

Forskningen på stordata og mulige analyseverktøy er svært komplekst. Store selskaper lagrer og analyserer egne data, men de samarbeider også på tvers av ulike fagfelt og institusjoner.

- Facebook, Twitter, og Google er eksempler på selskaper som lagrer brukeropplysninger. På NTNU samarbeider vi med forskningsavdelingen ved Telenor, men de er svært strenge med hvilke opplysninger vi får tildelt. Innad i Telenor må man få klarering fra den juridiske avdelingen og deres Business Unit før opplysningene kan bli brukt til forskning, sier Ramampiaro.
- Det finnes også andre samarbeidsprosjekter rundt temaet stordata. Et masterprosjekt ved NTNU, i samarbeid med norsk pasientregister og leger ved St. Olavs hospital, har som formål å hjelpe til med å diagnostisere pasienter. Det gjøres ved å utvikle analyseverktøy som predikerer sykdom og skader.
- Med teknologien som utvikles kan vi løse ulike

samfunnsproblemer. Vi slipper feildiagnostisering og kø i helsevesenet, kan redusere strømforbruk og utslipp basert på ulike mønstre, og unngår spam på nettet, sier han begeistret.

Viktig med åpenhet

Innenfor medievitenskapen er det naturlig å skille mellom de som mener at det er menneskene som påvirker teknologien, og de som mener teknologien har en lineær utvikling og at den heller påvirker oss. I begge retninger kan man finne teknologioptimister og -pessimister. Senior data scientist Kenth Engø-Monsen ved Telenor Research beskriver seg selv som en grunnleggende teknologioptimist.

- Man har et behov for infrastruktur og analyseverktøy som gjør en i stand til å håndtere dataene. Stordata og kunstig intelligens et hjelpemiddel for oss mennesker, forteller Engø-Monsen.
- Hvordan dataen benyttes, og hvem som kan benytte den, er et viktig spørsmål. For å beholde et

godt rykte og tillit hos brukerne er det ifølge ham viktig med transparens og åpenhet.

- Personvern handler ikke kun om alt man ikke kan gjøre, men også om hva man kan finne ut av når en slår sammen data og anonymiserer den. Det viktigste er gode hypoteser og spørsmål for å gi innsikt, påpeker Engø-Monsen.

Et mulig demokratisk underskudd

Et annet spørsmål man kan stille er hvilke begrensninger som oppstår når algoritmer innføres som et resultat av forskning på stordata. De fleste har opplevd at Facebook forteller deg hva du ønsker å se. Lærer Eva Bøhn ved Fræna vidaregåande skole er skeptisk til utviklingen.

- Hvis du kun leser nyheter og informasjon på nett, er det algoritmer som gir forslag til hva du skal lese basert på tidligere bruksmønstre. Du lærer trolig ikke noe utenfor det du allerede vet og er enig i. Da kan det oppstå det som kalles for et demokratisk underskudd, mener Bøhn. **UD**

Din guide til sportsvåren

Sportsredaksjonen har satt opp en oversikt over de viktigste idrettsarrangementene dette vårsemesteret.

TEKST: Sportsredaksjonen

ILLUSTRASJON: Hanna Pauline Johansen

11.–29. JANUAR

Frankrike.
Håndball-VM for herrer.
Norges håndballherrer har tidligere vært kjent som et middels lag internasjonalt. Med en ny generasjon spillere klarte Christian Berges lag en fjerdeplass i EM 2016. Fortsetter progresjonen?

14. JANUAR

Gløshaugen Idrettsbygg, kl. 16.00.
Håndball, hjemmekamp for herrelaget, 2. divisjon. NTNUIs førstelag for herrer spiller til daglig i 2. divisjon. Året starter med hjemmekamp mot tabellnabo Tynset.

16. JANUAR

Trondheim, kl. 19.30–20.30.
Qwan Ki Do.
NTNU Qwan Ki Do arrangerer selvforsvarskurs for kvinner i samarbeid med Lions Club Trondheim Student.

14. FEBRUAR–5. MARS

Gabon.
Afrikamesterskapet i fotball.
Et mesterskap som pleier å by på mye underholdning. De siste fire utgavene har sett fire forskjellige vinnere.

4. FEBRUAR

Dragvoll Idrettsbygg.
Volleyball, dame-, herre- og elitelaget til NTNUI spiller hjemmekamper.
NTNUI inviterer til volleyballfest. Alle lagene spiller hjemmekamp samme dag. Høstens kamper så jevnt over 200 tilskuere på hver hjemmekamp. Gratis inngang og åpen kiosk.

5. FEBRUAR

Houston (Texas).
Amerikansk fotball, Superbowl.
Kampen vil representere 50-årsjubileet for den første Super Bowl-kampen, spilt 15. januar 1967.

11. FEBRUAR

Gråkallen.
Telemark-Alpint.
Telemark-Alpint arrangerer Skifestivalen. Det blir uhøytidelig parallellslålåm, stilhopp (90-tall spesial) og chinese downhill i både jente- og gutteklasser.

22. FEBRUAR–5. MARS

Lahti (Finland).
Ski. Verdensmesterskap, kvinner/herrer.
Etter en tøff høst for norske skiutøvere skal man prøve å skape litt oppmerksomhet med positivt fortegn.

24. FEBRUAR

Gløshaugen Idrettsbygg, kl. 16.00.
Tindegruppen arrangerer buldrekonkurranse. Konkurransen i buldring, benk og biceps. Åpent for alle uavhengig av nivå.

3.–4. MARS

Dragvoll Idrettsbygg.
Badminton arrangerer NTNUI Open.
Spillere fra hele Midt-Norge deltar. Åpent for publikum, åpen kiosk.

17.–19. MARS

Taagabu.
Koiegruppa arrangerer skitur til Taagabu.
Tur til Taagbu i Forollhogna nasjonalpark. Forollhogna-området har blitt brukt av mennesker i tusenvis av år, og man kan finne rester etter tidligere samiske bosettinger, samt spor etter de gamle pilgrimsrutene som gikk gjennom parken.

18. MARS

Rena–Lillehammer.
Birkebeinerrennet.
Det årlige Birkebeinerrennet, til minne om birkebeinerne Torstein Skevla og Skjervald Skrukka, går av stabelen. Aldersgrensen for deltakelse er 16 år.

23.–26. MARS

Hoddevik.
Surfgruppen arrangerer tur til Hoddevik.
Semesterets innenlandstur for NTNUI Surf går til Hoddevik i Sogn og Fjordane. De høye omringende fjellene samt eksponeringen av vinden fra vest gjør området velegnet for surfing.

1. APRIL

Norge.
Første runde i Eliteserien 2017.
Nei, det er ingen aprilsnarr, Tippeligaen har skiftet navn til Eliteserien. Kommer Rosenborg til å fortsette å dominere? Vil Brann utfordre etter sin knallsterke sesong i fjor? Hva med Molde? Det blir et spennende år for norsk fotball.

21.–23. APRIL

Oslo.
Fektegruppa deltar i Norgesmesterskapet.
Fekting har eksistert i Norge i over hundre år, og nok en gang skal den beste kåres. Norsk-polske Bartosz Piasecki la opp i fjor vår. Vil noen ta opp kården?

22. APRIL

Dødens Dal.
Dødens hinderløp. Fotballgruppen arrangerer.
Nok en gang skal NTNUIs tøffeste ferdighetsprøve holdes. Man kan delta individuelt eller som lag på tre til seks personer, og komme seg gjennom de ulike hindrene som annonseres fram mot løpsdato.

23. APRIL

Lade Idrettsanlegg.
Amerikansk fotball. Hjemmekamp mot Välerenga Trolls.
Trondheim mot Oslo i fotball byr på rivalisering og tøffe taklinger, også i den amerikanske utgaven.

26. APRIL

Trondheim, kl 18.00.
Fjellseterløpet. Friidrettsgruppen deltar.
420 høydemeter skal nedlegges over 8,1 kilometer fra Lerkendal til Skistua. Løpet har blitt arrangert under navnet Fjellseterløpet siden 1987, og har vært en styrkeprøve for studenter siden.

5.–21. MAI

Köln (Tyskland) og Paris (Tyskland).
Ishockey. Verdensmesterskap, herrer.
Petter Thoresens menn har hatt jevn progresjon de siste ti årene og skal prøve seg mot verdens beste ishockeylag. Forbered dere på mange mål og få tenner.

13. MAI

Oslo.
Holmenkollstafetten.
Norges største friidrettsarrangement. Friidrettsgruppen deltar, blant rundt 2500 andre lag.

28. MAI–11. JUNI

Paris (Frankrike).
Tennis. French Open.
Den andre av de fire årlige Grand Slam-turneringene. Eneste av de fire store som spilles på grus, og markerer sådan slutten på grus-sesongen.

3. JUNI

Cardiff (Wales).
Fotball. Finale UEFA Champions League, herrer.
Den årlige finalen i verdens mest prestisjefylte klubbturnering i herrefotball. Europas største klubbtag møtes til dyst og det blir et gigantoppgjør, til tross for at det holdes i Wales.

23.–25. JUNI

Haugesund.
Turnegruppen deltar i Norgesmesterskapet.
Turneringen er for både kvinner og menn i seniorklassen. Det deles ut over ti norgesmestertitler i løpet av mesterskapet.

Vi tar forbehold om at enkelte arrangementer kan endre dato og/eller tidspunkt.

Sportsredaksjonen gir rødt kort til...

Norges Idrettsforbund og reiseregninger: Buskerud idrettskrets vil ha innsyn i NIFs reiseregninger, men de andre kretsene er skeptiske. «Vi skal ikke konsentrere oss om arkeologisk idrettspolitik» sier styreleder i Oppland. En passende karakteristikk for gubbeveldet i NIF.

MUTV: Manchester Uniteds tv-kanal går gjennom forrige kamp og lar fans fra hele verden ringe inn og si sin mening. Nyttårsaften ringte «Usain fra Jamaica» inn og uttrykte glede over lagets spill. Programlederen trodde ikke på at det var klodens raskeste mann som ringte. Vi regner med at de har lagret nummeret hans nå.

Dopingforbud: Martin Johnsrud Sundby har vunnet Tour de Ski sammenlagt to ganger de siste tre årene, men blir parkert når han ikke lenger bruker astmamedisin. Fokuset på den russiske vinneren kan du tenke deg til selv, blunkesmiley.

DEBATT

Under Dusken tar gjerne imot leserbrev. Lengden på et innlegg begrenses til 3500 tegn inkludert mellomrom. Korte kommentarer og replikker begrenses til 1800 tegn. Vi forbeholder oss retten til å redigere og forkorte innlegg. Vi gjør oppmerksom på at innlegg også vil være tilgjengelige på dusken.no.

Kontakt debattredaktør Kjell Robin Skyberg Eikrem på debattredaktor@studentmediene.no

Stortinget sviktar studentar... igjen

Statsbudsjettet vart ikkje laga for deg som er student, meiner Michal Jan Warecki.

STATUSBUDSJETTET

Hovudlinjene for Statsbudsjettet er klare. Er du etablert og tjener over 600 000 året kan du nok sprette korka på sjampanjeflaska. Er du derimot student utan eiga leilegheit, ikkje ventar å få millionar i arv, eller lurar på kor mange år du vil bruke på å betale ned studielånet, har eg ei trist beskjed til deg: Årets statsbudsjett er ikkje laga for deg.

Stortingets gjennomsnittsalder på 46 år synst godt på politikken partia vil føre. Sjølv om vi i år får den største auka i studentstøtta sia tusenårskiftet,

blir det i praksis dyrare å studere. Regjeringa og støttepartia vil nemleg auke renta på studentlånet. Det vil gi berre små inntekter til statsbudsjettet, men kvar krone tel når skatteletta til dei veletablerte blir prioritert.

Sia 90-talet har studiestøtta hatt dårlegare utvikling enn grunnbeløpet i folketrygda, som ein bruker til å rekne ut dei fleste sosiale ytingar, m.a. pensjon. Derfor har det i mange år vore eit krav frå både Industri Energi Student og resten av studentrørsla å binde studiestøtta til grunnbeløpet i folketrygda, samt inkludere tannhelse i eigenandelordninga. Dessverre er det berre eitt parti på Stortinget – SV – som vil imøtekomme dette kravet.

Da LO på sin kongress i 1947 vedtok at Staten Noreg skulle opprette Lånekassa, handla det om at alle ikkje berre skulle ha rett, men òg moglegheit til å ta høgare utdanning. Allereie då skjønte vi at velstanden i samfunnet heng tett saman med utdanningsnivået. 70 år seinare ser politikarstanden ut til å ha gløymt det. Når mange kvir seg for å studere på grunn av eit høgt studielån, er ikkje svaret å auke renta på studielånet, slik samarbeidspartia foreslår.

Du som er student, har studentar i familien eller har tenkt å studere er i din fulle rett til å føle deg sviken av eit nesten samla Storting. Igjen. Alle dei andre i samfunnet bør òg vera skuffa når politikarane aktivt nedprioriterer framtida og det kunnskapssamfunnet høgresida sa dei skulle bygge.

– Viktig å fjerne nattakst på kollektivtransport

Ida Medina Jodanovic lover at fjerning av nattakst på kollektivtransport i Trondheim vil være en høy prioritet for Velferdstinget i 2017.

KOLLEKTIVTRANSPORT

I fjorårets siste utgave av Under Dusken brukte de lederspalten til å belyse viktigheten av å fjerne nattaksten på kollektivtilbud. Dette er et utrolig viktig tema som jeg applauderer Under Dusken for å ha brakt til syne.

Dette er noe studentpolitikkerne i Trondheim har jobbet hardt med på lik linje som studentpolitikere i Bergen, Oslo og Stavanger. Den 14. juni fikk vi endelig gjennomslag med et vedtak som ble gjort i Bystyret. Det lyder som følger: «Bystyret ønsker at nattbuss skal fases inn som en del av det ordinære takstregimet og ber rådmannen komme tilbake med en sak om økonomiske konsekvenser av dette. I første omgang ber Bystyret om at periodebilletter for ungdom og studenter prioriteres.»

Dette vedtaket er en seier for studenter i hele Trondheim, men det betyr ikke at vi kan slutte å kjempe. Vi må kjempe for at utredningen blir prioritert og at et resultat presenteres for Bystyret raskt. Vi må kjempe for at uavhengig av resultatet til den økonomiske utredningen, skal bystyret vite viktigheten av å fjerne nattaksten for studenter.

For studenter som ikke er kjent i byen, og som ikke vet hvilke bakgater de skal unngå. For de som ikke kjenner noen å ta følge med hjem. For studenter som ikke vet at det å gå fra Studenteramfundet til Moholt faktisk er ganske langt. Det viktigste argumentet i en slik sak er tross alt trygghet.

Skal Trondheim oppnå visjonen om å være Nordens beste studieby, kan vi ikke være dårligere enn andre studiebyer på noe så viktig som kollektivtransport. Jeg kan love dere at dette skal være en høy prioritet for Velferdstinget i 2017.

ILLUSTRASJON: Eirin Mari Fosøy

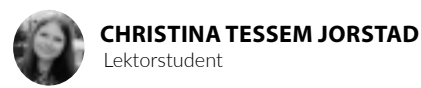

ILLUSTRASJON: Margrete Indahl

Hvordan gi kjæresten drømmesex?

Er det greit å suge kjæresten din mens han sover? Vi må bli mer bevisste på hva som er voldtekt, mener Christina Tessem Jorstad.

HOLDNINGER TIL VOLDTEKT

For ikke lenge siden kom jeg over en tweet som fikk meg til å tenke over holdninger i samfunnet vårt rundt grenser og seksuelle overgrep. Tweeten var som følger: «hei @kondomeriet_ tror dere det er greit jeg gjør dette på en jente også eller? ;)))) – siden d er ok på menn». Det fulgte med en link til en artikkel på Kondomeriets nettsider, hvor man kunne få tips til hvordan man kan gi mannen sin «drømmesex». Her ble det foreslått at man ikke måtte la alle ereksjonene menn får i løpet av ei natt gå til spille, men heller utnytte seg av dem ved å begynne å suge mannen mens han sover.

Her oppfordrer Kondomeriet altså til å bryte straffeloven paragraf 192 b) «Den som har seksuell omgang med noen som er bevisstløs eller av andre grunner ute av stand til å motsette seg handlingen, straffes for voldtekt med fengsel inntil 10 år». Greit nok, litt creds skal de nå ha. De skreiv tross alt at det kunne være lurt å avklare litt på forhånd hva som skulle skje, sånn i tilfelle partner ikke skulle like den koselige overraskelsen det er å våkne til at noen ligger oppå deg og utnytter seg av kroppen din.

Artikkelen til Kondomeriet er med på å bekrefte det inntrykket jeg har av folks holdninger til voldtekt og grenser. Det er ikke voldtekt med mindre det skjer ute på gata av en fremmed (mann) på nattetid, og som kjæreste har man selvfølgelig rett til å ta for seg av partnerens kropp når enn det måtte være.

Hvor gikk det egentlig galt? Det spørs om det ikke kan ha noe å gjøre med mange års elendig seksualundervisning, som i min tid stort sett handlet om hvordan man kunne ha sikker heterofil sex. Jeg både håper og tror at dette har endra seg mye siden jeg gikk ut av skolen, og at det snakkes mye mer om grenser og det faktum at det kun er en sjøl som eier sin egen kropp! Her må også foreldrene inn på banen, som selvfølgelig sitter med det største ansvaret for oppdragelsen. En ting er i hvert fall sikkert, og det er at det må ei holdningsendring til!

PS. Jeg er veldig glad for å se at Kondomeriet har fjernet artikkelen fra sidene sine etter reaksjonene på Twitter.

ILLUSTRASJON: Håvard Karlén

– Lytt til fagmiljøene, Bovim!

Like etter lovnader om å ivareta den praktiske tilnærmingen som kjennetegner bachelor-utdanningen til ingeniør, begynner NTNU arbeidet med å innføre exphil, skriver Maja Erlandsen og Martin Koen Hongset.

FELLESFAG

 MAJA ERLANDSEN
Leder i Trondheim Teknikersamfunn

 MARTIN KOEN HONGSET
Nestleder i Trondheim Teknikersamfunn

Før fusjonen har høgskolene i Sør-Trøndelag, Ålesund og Gjøvik jobbet med sitt samfunnsoppdrag om å utdanne ingeniører med en mer praktisk tilnærming enn sivilingeniørene utdannet på Gløshaugen. Dette har de løst ved å samarbeide tett med næringslivet og ved å hele tiden holde seg oppdatert på hvilke krav det stilles til oss i arbeidslivet. Grunnen til at NTNU ønsket å fusjonere med nettopp disse tre institusjonene, var at de hadde klart å skape seg et varemerke på hvert sitt område.

I tillegg er vi styrt av en rammeplan som ligger på nasjonalt nivå. Dette for å kvalitetssikre alle de som kan påberope seg tittelen bachelor i ingeniørfag. For å forstå helheten i en rammeplan, må du også ha jobbet mye med den. Gamle HiG, HiST og HiÅ er nok de på NTNU som kjenner denne rammeplanen best.

Allikevel er det noen som skal komme inn fra siden og hevde at vi burde bruke 7,5 studiepoeng på et fag vi ikke trenger for å løse vårt samfunnsoppdrag. Det er en stor del av tiden på en utdanning som varer i tre år, og vi studenter ved Fakultetet for teknologi mener den tiden heller burde brukes på fag som sikrer at vi ikke feildimensjonerer framtidens bygninger og broer. For det er vel nettopp slike oppdrag dere utdanner oss for å løse?

De gamle høgskolene har nok helt klart mye de kan lære av miljøene fra gamle NTNU, men vi trenger ikke en storebror som tar avgjørelser for vårt eget beste. Det skal ikke glemmes at vi klarte oss veldig bra før fusjonen også. Det burde så klart oppfordres til samarbeid nå som vi er én institusjon, men en skal samtidig ha respekt for den andres fagfelt. Det er faktisk høgskolene som kan bachelor i ingeniørfag best. Hva med å la bachelor løfte bachelor fram?

NTNU står fram som ledestjerne innen forskning i Norge. Nyskapende, nytenkende og innovativ. Da framstår det som merkelig at det ikke brukes samme tankegang her. Skal vi virkelig forringe bachelorutdanningen til ingeniør for å holde på

gamle tradisjoner? Samarbeid går ikke kun på at vi fra de tidligere høgskolene skal lære av gamle NTNU, NTNU kan også lære av våre løsninger. Tanken om å innføre exphil i våre utdanninger kommer ikke fra fagmiljøet selv, og vi anbefaler heller ikke å innføre det.

Slik vi studenter ser det, burde enhver endring av våre fag kun begrunnes i å heve kvaliteten på studiet. Vi fra Kalvskinnnet har tidligere uttalt at vi føler at vi ikke blir lyttet til i denne fusjonsprosessen. Da har vi fått til svar at vi blir tatt på alvor og at ingeniørutdanningen skal bevares. Nå har du, rektor Bovim, sammen med resten av styret, muligheten til å vise at dere faktisk tar oss på alvor. Lytt til fagmiljøene!

For å oppsummere det viktigste poenget vi vil nå fram med her, så burde NTNU erkjenne det samfunnsoppdraget de påtok seg ved fusjonen, framfor det å holde fast på gamle tradisjoner.

Dette er et innlegg vi i Trondheim Teknikersamfunn (TTS) står sammen om. TTS er studentforeningen for alle studentene ved Fakultetet for teknologi.

SAMFUNDETLEDER

Gabriel Qvigstad, leder ved Studentersamfundet i Trondhjem

ILLUSTRASJON: Camilla Dahlström

We will always speak out against injustice

In December the Student Society received a letter from the Israeli Ambassador, Raphael Schutz, which can be read at dusken.no and the Student Society's websites. This is the Student Society leader's answer to the Ambassador.

The Student Society in Trondheim has, as the Ambassador mentions, made numerous resolutions about Israel. It is right that we have expressed a stronger focus on Israel, in comparison to many other states in the Middle-East. This is because we do expect a higher standard of conduct from Israel as a democratic state. We want to contribute to an open dialogue about Israel, and for this reason we were grateful when the Ambassador accepted our invitation to an open meeting in November 2015.

These resolutions, adopted over a more than ten year period, are meant as contributors towards peace in an area that has endured decades of unrest. The resolutions concern the house arrest of an anti-mass destruction weapon activist and the two-state solution described in «Roadmap to Peace». We

also want recognition of the Palestinian state and we do not want research from NTNU for fossil fuel production in Israel (or in Norway, this in line with our resolution of September 24th 2016).

The Ambassador writes that we «totally ignored humanitarian crises, such as the genocides in Darfur and Syria». The Student Society can pass resolutions on every matter we find necessary, it does not mean we have the resources to give every problem in the world equal publicity. On the topic of Syria, we have arranged three events in 2015 and 2016. In addition to this, we had the honour to pass a resolution to give 10 000 NOK to the Norwegian Society for Sea Rescue (Redningssselskapet) in 2015. This sum was given to save those who try to find a better life in Europe through dangerous journeys over the Mediterranean,

many of them from Syria and the Horn of Africa.

We are not, as the Ambassador claims, «denying the basic right of the Jewish people to live in your own independent and sovereign nation state» through our resolutions. We do not treat countries differently based on religion. We know the situation is difficult, and we understand the need for the Israeli state to keep its people safe. What is of deep concern to us is that the Ambassador does not try to excuse or even explain Israel's conduct against the Palestinian people. Instead, he insinuates that we are part of a campaign to demonize Israel when we speak out against the injustice that is happening in the region. We will continue, as we have always done, to pass democratic resolutions in Storsalen and stand up for what we believe is right.

TRONDHEIMS SKJULTE SKATTER

Under Trondheims banker og jernbaner skjuler det seg alt fra kunstsamlinger til historiske utgravinger.

TEKST: Ragnhild Midtbø FOTO: Lasse Georg Tønnessen

V intermørket har senket seg over Trondheim. Byens innbyggere haster fra sted til sted. Skuldrene blir heiset opp, lua blir dratt ned over ørene og skjerfet godt surret rundt halsen. Kanskje er det eneste som frister å komme inn, skru på varmen, og helle noe varmt i koppen? Byen har mer å by på om man drister seg ut for å utforske byens kriker og kroker.

HØYT OG LAVT. Regnet plasker ned og bølgene slår inn fra fjorden. Vi er på tokt, med en liten stige under armen, for å oppleve et av de bortgjemte stedene i Trondheim som man finner om man leter godt. Vi er blitt tipset om hvor vi finner Galleri Phil Moore, men uansett hvor godt kjente i byen vi påbe-roper oss å være så tar det litt tid før vi finner det.

Det er ikke uten grunn vi har tatt med oss stige og lommelykt denne sene kvelden i desember. Inngangen er høyt oppe på veggen, under ei bro – der jernbanen går. Vi plasserer stigen, klatrer opp, og krabber gjennom en åpning.

Steinene knaser under føttene våre, mens lommelyktens lys skjærer gjennom mørket og avslø- rer hva som skjuler seg rundt oss. På veggen er det skrevet «Galleri Phil Moore» med store bokstaver, den første bekreftelsen på at vi er på rett sted. På veggen til høyre henger et lite utvalg av bildekunst. Det er på ingen måte et overveldende utvalg som møter oss. Man kan nok si det er en minimalistisk stil over det hele.

Galleriets utstilling kan denne dagen by på et stoffstykke med referanser til hippiefestivalen Burning Man, et innrammet maleri og et knippe kunstfotografier. Det hele er ganske røft og enkelt. Det som er fascinerende med galleriet er at det visstnok endrer seg fra tid til annen. Kunsten er i stadig utskiftning. Hvorvidt dette stemmer kan ikke undertegnede si med sikkerhet. Det vi kan si er at beskrivelsen vi ble gitt av galleriet på forhånd var ganske annerledes fra det som møtte oss.

FRA BRASIL TIL TRONDHEIM. Under Spare- bank 1 sine lokaler i Søndre gate venter en nesten like godt gjemt skatt.

Rommet er nesten helt mørkt, det er bare én liten lyskilde i taket. Noe gir følelsen av å ikke være alene i rommet.

Det tar noen minutter før øynene venner seg til mørket, og man kan skjelne skikkelser i mørket. Skulpturer som lener seg mot deg. Mange skulpturer. Fra skyggene kan man skimte hele 72 skikkelser, alle over tre meter høye, og man føler seg liten i sammenligning. De fleste skikkelsene står på hver sin side av betrakteren, og det skapes et inntrykk av at de lener seg over deg med betraktende blikk. I midten sitter en kvinnelig skulp- tur og dier en salamander, dermed navnet på verket: «Salamandernatten».

Kunstverket er gitt til Trondheim kommune av kunstneren Kjell Erik Killi Olsen, og står som en permanent utstilling. Verket er skapt til São Paulo-biennalen i Brasil i 1989, og utgangspunktet er kunstnerens engasjement for bevaring av regnskogen. Utstillingen er åpen i bankens åpningstider.

PÅ HISTORISK GRUNN. Trondheim er en historisk by, og dette kommer fram på de mest over- raskende steder. På samme sted som «Salamander- natten» er det også en historisk utstilling – en utgrav- ing. Restene av en kirkemur, skjeletter, mynter, og et kammer. Tre utstoppe- dte ravner står i forskjellige positurer langs den ene veggen og ei utstoppa ugle henger fra taket og kaster skygger, som et symbol på at disse mørke omgivelsene en gang var omringet av liv.

Ruinene ble oppdaget under ei utgraving på 1970-tallet. Utstillingen har som mål å gjøre kirkeruinene mer tilgjengelige for publikum, og det man kan se i dag er kirkens krypt. Utstillingen gir et håndgripelig og nært bilde av Trondheim i ei anna tid. Den over tusen år gamle byen vi bor i har mange skjulte skatter, og man føler seg privilegert der man vandrer gjennom et av byens historiske minner.

Man har ofte sine faste ruter og steder man besøker, og det er lett å glemme hva som skjuler seg utenfor allfarvei. Det er mange ting å finne i byens kriker og kroker – man behøver bare miste seg selv litt i byen for å komme dit. **UD**

De stille bak

TEKST: Kristian Gisvold, Inga Skogvold Rygg FOTO: Hans Fredrik Sunde, Ida Kristine Holm

Hver person som dør eller blir syk har i snitt mellom fem og ti nære pårørende. Flere av disse er studenter. Dette er historiene til Emelie, Ingeborg, Brita, og «Kaia». Dette er historiene til de som står stille bak.

DEL 1:

JENTENE I GRÅSONEN

UNGE PÅRØRENDE: Ingeborg (t.v.) og Emelie opplevde begge sykdom i nær familie, og begge opplevde også å savne et tilbud til unge mennesker i deres situasjon. Nå er de begge med og driver samtalegruppen Ung Pårørende.

Da Ingeborg og Emelie ble pårørende savnet de et tilbud hvor de kunne bearbeide det som skjedde. De bestemte seg for å opprette det selv.

Klokka har akkurat passert sju på kvelden, og møkkaværet, kombinert med at det fortsatt er tidlig i april, gjør at Trondheim virker ekstra mørk og grå denne dagen. Kontrasten kunne ikke vært større til den andre siden av vinduet, for inne i Vardesenteret ved St. Olavs er det både varmt og lyst. Og der inne er samtalegruppen i ferd med å bestemme seg for om de ønsker å ha to journalister og en fotograf til stede under dagens møte. Åtte minutter over sju tikker det inn en melding fra Emelie Solheim, en av gruppelederne: «Dere kan komme :)».

NYTT OG NØDVENDIG. Ung Pårørende, som gruppen heter, er en undergruppe i Ung Kreft. Ung Kreft er en selvstendig organisasjon for unge krefttrammede og pårørende, og samarbeider med Kreftforeningen. Disse gruppemøtene er et tilbud for pårørende til kreft fra 15 år og oppover, og er noe helt nytt i Trondheim. De er også noe nødvendig, mener Emelie.

– Det er en gråsone. Du har tilbud både til de som er yngre og de som er eldre, men ingenting til denne gruppen som nesten er voksne. For du er jo på en måte voksen om du er 20 år, men det er jo kjempe-tungt likevel, å miste noen du er glad i.

Emelie var derfor en av pådriverne til å starte gruppen, og driver den nå sammen med blant andre venninnen Ingeborg Sjølie. De studerer begge til å bli sykepleiere, og de har begge opplevd å stå i det selv. Som student og kreftpårørende.

KREFTBOBLEN. Ingeborg fikk beskjeden om at faren hadde kreft det første semesteret hun studerte i Trondheim. Hun ble usikker på hva hun skulle gjøre.

– Det var veldig rart å ikke være hjemme da han ble operert. Men mamma og andre oppfordret meg om at jeg ikke burde dra hjem på grunn av det, for det var eksamenstid, og da måtte jeg jo ha droppet eksamen. Så det var veldig tøft, i alle fall i starten. Jeg hadde ikke peiling på hva jeg egentlig skulle ta meg til.

UNG PÅRØRENDE

- Et tilbud til unge voksne fra 15 år og oppover.
- Undergruppe av Ung Kreft, som tilbyr hyggelig samvær og muligheten til å dele tanker og/eller erfaringer.
- Møtes jevnlig i Vardesenteret ved St. Olavs Hospital.
- Er også et tilbud i Bergen, Oslo, og Tromsø.
- Mer info finner du på ungkreft.no/ungparorende.

For henne ble dermed løsningen å dykke dypere ned i skolearbeidet.

– På en måte ble det en slags kompensasjon. Jeg konsentrerte meg ekstra hardt om skolearbeidet for å få tankene over på andre ting.

Selv om det var perioder Ingeborg kunne ha reist hjem, valgte hun å bli i Trondheim.

– Jeg vurderte å dra hjem en periode i starten. Men så ville jeg ikke være hjemme heller, for da hadde jeg blitt gående i en boble. I kreftboblen, hvor alt var så tungt. Her fikk jeg et avbrekk. Jeg kunne være med venner som ikke visste noe om det, og i alle fall prøve å ikke tenke så mye på det. Så på en måte var det veldig godt å være her også, for jeg styrte helt selv hvem som visste og ikke.

Noe av grunnen til at hun ikke ønsket å fortelle andre om det, var frykten for at hun reagerte «feil».

– Jeg tenkte mye på om reaksjonen min var normal, så jeg var også veldig usikker på hva jeg skulle si til folk, i tilfelle jeg reagerte «feil». Og det er jo helt tulle å tenke sånn, men akkurat der og da tenkte jeg det. Jeg var også bekymret for om jeg ikke reagerte *nok*, forklarer hun.

Operasjonen ble vellykket, men å komme hjem var likevel ikke bare enkelt for Ingeborg.

– Det var på en måte veldig godt å få komme

hjem og møte pappa. Og få snakke med ham. Men det var på en måte litt ekkelt også. For jeg så for første gang hvor syk og sliten han faktisk var. Så det var godt, og litt rart. Også var det veldig mange spørsmål der hjemme. Det er en såpass liten plass, så alle spør jo. Alle lurte på hvordan det gikk med pappa, og om han kom til å bli frisk. Og vi visste det ikke selv på den tiden.

PERSONLIGE HISTORIER OG FRUKT-SALAT. Inne på Vardesenteret har den lille gruppen en innsjekk. Deltakerne i gruppen forteller litt om seg selv og sin situasjon. Gruppen består denne gangen av fire deltakere, i tillegg til gruppelederne. Fire deltakere i fire svært forskjellige aldre. Lokalet møtet holdes i er friskt og varmt. En sofagruppe, et langbord, en kjøkkenkrok, en gasspeis. Det eneste som avslører at dette er en del av St. Olavs er en slags avdeling med brosjyrer.

Etter innsjekken skal det kokkeleres. Frukt er kjøpt inn og skal kuttes. Fløte er kjøpt inn og skal piskes. Ikke lenge etter er alle samlet rundt langbordet med hver sin skål. Samtalen handler først mye om livet som sykepleier, og det er stort sett gruppelederne som snakker. Etter hvert henger noen av deltakerne seg med. Den lettbeinte ►

VARDESENTERET

- Et tilbud tilknyttet Kreftforeningen for kreftpasienter og pårørende.
- Har som formål å være møteplass for kreftpasienter og pårørende med aktiviteter som fremmer livskvalitet, velvære, og mestring.
- Flere av de største sykehusene i Norge har et vardesenter. Du finner de ved St. Olavs, UNN, Nordlandssykehuset, Haukeland, Radiumhospitalet, Ullevål, og Stavanger universitetssykehus.
- Mer info finner du på kreftforeningen.no/vardesenteret.

– Pårørende kan fort bli glemt. For fokuset ligger hele tiden på den syke, på å behandle og hjelpe personen på best mulig måte. De stille bak, de kan fort bli litt glemt. Og det er viktig at de blir plukket opp.

samtalen om livet som sykepleier glir over i mer seriøse temaer. En av deltakerne er bekymret for om farens sykdom er arvelig. En annen forteller at forholdet til faren har blitt vanskelig etter at moren ble syk. En sier ingenting, men svarer stille da gruppelederne spør. Noen av deltakerne er midt oppe i det, mens andre har det mer på avstand. Likevel er de alle likesinnede.

– **JEG LIKER AT TING GÅR I ETT.** Emelies mor ble syk da hun gikk siste året på videregående, og hun opplevde å stå midt i sitt eget personlige kaos samtidig som alle tilsynelatende hadde kontroll på livene sine.

– Jeg følte at alle andre hadde planer og tanker om hva de skulle gjøre, mens jeg bare satt der. Mamma var jo syk da man skulle søke skole, og jeg ante ingenting om eller når hun kom til å gå bort. Så det var veldig vanskelig for meg å bestemme meg for noe. Og det var veldig frustrerende, fordi alle andre hadde så mange klare planer. Så for meg var den vanskeligste perioden når hun var syk, for vi gikk jo bare og ventet. Skjer det neste uke, eller skjer det uka etter? Så den biten fra å være elev til å bli student var litt vanskelig. Jeg visste ikke hvor jeg skulle gå eller hvor jeg skulle begynne.

Emelies mor gikk bort den sommeren. To uker etter begynte Emelie på folkehøgskole. Men der studenter ofte snakker om hvor godt det blir å komme hjem til familien i feriene, følte Emelie det annerledes. Hun dro heller til sin søster.

– Jeg reiste hjem et par ganger, men det var ikke noe koselig. Pappa var der med sin nye kjæreste. Det var veldig tøft til å begynne med, så jeg grudde meg skikkelig til å reise hjem. Det var noe som manglet, og det føltes ikke som hjem lengre.

UNG KREFT

- Et tilbud til kreftrammede og pårørende mellom 15 og 35 år, i tillegg til nærstående og pårørende uansett alder.
- Den er drevet på frivillig basis av unge som selv har opplevd kreftsykdom.
- Har som formål å spre kunnskap om unge berørt av kreft og jobbe politisk for å fremme interessene til unge mennesker som er berørt av kreft.
- Mer info finner du på [ungkreft.no](#).

VIKTIG Å SE ALLE: Emelie understreker viktigheten av å se alle, så hvis interessen for Ung Pårørende øker, trengs det også flere frivillige. Da kan det også komme til å bli bindende påmelding, noe det ikke er i dag.

Emelie kjente også på at det kunne være slitsomt å være fra en liten plass, hvor hun ikke kunne kontrollere hvem som visste, og alle ønsket å vite hvordan det gikk.

– Sommeren da jeg var ferdig på folkehøgskolen dro jeg hjem og jobbet. Jeg jobbet i matbutikk, og mange av kundene spurte meg rett ut om hvordan det gikk og begynte å grine da jeg satt i kassa. Mens jeg var på jobb. Det var vanskelig å forholde seg til, så da kjente jeg en trang til å reise bort.

Det førte blant annet til at hun flyttet til Brasil i en periode, og at hun flyttet til Oslo. Og den aktive tilværelsen har hun også tatt med inn i studentlivet.

– Jeg lager nok kanskje mye jobb for meg selv, men jeg liker at ting går i ett. Nå studerer jeg fulltid, jobber 20 prosent, er leder i Studentene mot kreft, og leder i Ung pårørende. Men det er jo noe jeg trives med. Før var det kanskje for å flykte. Jeg flyttet jo til Brasil for å flykte litt, men dette gjør jeg fordi jeg er en sånn person. Det er når jeg får litt fri at jeg begynner å tenke, og dagen kanskje blir litt tøff.

NOE DE SELV SAVNET. Ingeborg benyttet seg aldri av noen dialogtjeneste da faren var på sitt

sykeste. Men hun skulle ønske hun hadde noen utenforstående å snakke med.

– Jeg skulle ønske at det fantes et tilbud som det vi tilbyr nå. For jeg ser etterpå hva jeg trengte, og det var akkurat det å snakke med noen som hadde opplevd det samme, som jeg ikke kjente for godt. Jeg slet for eksempel med å snakke med mamma om det. Jeg visste hvor bekymret og redd hun var, så jeg ønsket ikke å belaste henne med mine tanker i tillegg. Vi snakket jo om det, men ikke nok. Så jeg burde snakket med noen utenom. Det er noe jeg har tenkt veldig mye på i etterkant, forteller Ingeborg.

Emelie gikk et par ganger til psykolog hjemme.

– Jeg slet også litt med å snakke om det, og ønsket ikke å prate med pappa eller søstra mi. Jeg trengte noen utenforstående å prate med, noen jeg kunne si nøyaktig hva jeg ville til.

Begge er enige i at det de nå tilbyr er noe de hadde ønsket selv.

– Pårørende kan fort bli glemt. For fokuset ligger hele tiden på den syke, på å behandle og hjelpe personen på best mulig måte. De stille bak, de kan fort bli litt glemt. Og det er viktig at de blir plukket opp, forteller Ingeborg.

DEL 2: SÅ HÅPLØST, SÅ FEIL, SÅ URETTFERDIG

Brita mistet en av sine beste venner i selvmord. Fire år senere preger det henne fortsatt.

Tromsø, 2010. Et helt kull sykepleierstudenter har startet på universitetet. For Brita Marie Pedersen betød det en ny og større by, med nye og spennende mennesker. Starten var veldig fin, førsteåret strålende på alle måter. Det var debutuke, studier, og fest.

– Vi ble fort en veldig fin gjeng i klassen. Jeg fikk spesielt god kontakt med Eline, og vi ble veldig gode venner. På slutten av førsteåret fortalte hun at hun slet litt.

– **MIN JOBB Å HOLDE HENNE I LIVE.** Brita var en av få personer Eline hadde betrodd seg til. Andreåret ble verre. Hun ble først innlagt frivillig, deretter ved tvang. Hun prøvde flere ganger å ta livet sitt.

– Den ene gangen var da hun var på permisjon fra en tvangsinnleggelse på sykehuset. Vi hadde en slags avtale med det sykehuset om at jeg skulle ha kontakt med henne mens hun var hjemme. Det var litt tøft, jeg hadde ikke lyst til å ha det på meg.

De ringte etter en ambulanse som kjørte henne til sykehuset, hvor hun havnet på intensivavdelingen. I tiden fram mot sommerferien ble det flere slike turer, enkelte ganger måtte Brita selv kjøre henne dit.

– Jeg gikk rundt i frykt hele tiden, jeg var hele tiden kjemperedd for at de skulle ringe og si at hun var død. På et tidspunkt følte jeg at det var min jobb å holde henne i live. ►

FØRSTEHJELP VED SELVMORDSFARE

- VIVAT er en organisasjon som spesialiserer seg på selvmordsforebygging.
- Organisasjonen tilbyr kurs, både lengre kurs og lynkurs, til organisasjoner og grupper.
- Tanken er at for å forebygge selvmord, må flere bli trent opp til å oppdage mennesker i selvmordsfare.
- Mer info finnes på [vivat.no](#).

OMSORGSFULL: Brita beskriver venninnen som en omsorgsfull person som ga mye av seg selv. Av og til kanskje for mye. Når hun var i praksis kunne Eline for eksempel droppe lunsj for å ta seg av pasienter. ►

FOTO: Privat

GOD VENNEGJENG: Gjennom hele førsteåret var Brita og Eline en del av en tett knyttet vennegjeng. Den var til stor hjelp for Brita (bak) da Eline forsvant. – Vi klarte å minnes og ha det godt sammen.

BEDRE HVIS HUN VAR BORTE. Like før sommerferien fikk Brita beskjeden hun hadde fryktet. – Det var den kvelden jeg skulle pakke før vi skulle ta ferie. Jeg fikk melding, og på en måte ble jeg litt, jeg vet ikke helt hva jeg skal si. Selv om jeg på ingen måte var letta over at hun var død, så ble jeg litt letta over at det i alle fall ikke var på min vakt. Brita tror ikke Eline egentlig ville dø, men at hun ikke taklet det å leve. På en anonym blogg hadde hun

skrevet om hva hun var for de rundt seg, og at alt ble mye bedre hvis hun var borte. – Men vi ble jo helt ødelagt da hun døde. Det er fire år siden nå og jeg tenker på henne hver dag, hele tiden.

HELT APATISK. Fakultetet hjalp til med minnestunden. – De ordnet prest og lokale. Så var det en veldig flink lærer som snakket om henne. Utover det fikk ikke Brita oppfølging av skolen, men gikk til en rådgiver som Eline hadde anbefalt henne å gå til hvor hun fortsatte nesten hele tredjeåret. Kontrasten fra det bekymringsløse førsteåret til det vanskelige andreåret og tunge tredjeåret ble stor. – Alt på skolen minte om henne: klassekameratene, foreleserne, kantina, alt. Jeg fikk meg sommerjobb i noen uker den sommeren, og den husker jeg ingenting av. Jeg var bare helt apatisk.

HYSTERISKE GRÅTEANFALL. Brita hadde kjæreste i Trondheim og tilbrakte så mye tid hun kunne på besøk hos ham. – Jeg ville bare bort. Ikke nødvendigvis bort fra Tromsø, men bort fra alt. Det var den følelsen av håpløshet som satt så sykt. Det var ikke meningen at det skulle skje. Hun var så ung, og vi hadde så mange planer. Hun var mye borte fra skolen og fikk hysteriske gråteanfall hvor hun bare lå og hylte i puta. – Det var ikke trist. Eller, det var det jo også. Men det var så håpløst, så feil. Så urettferdig.

TA VARE PÅ HVERANDRE. Fire år etter sitter tapet fortsatt i. – På merkedager har jeg det enda veldig tørt.

Og når det skjer noe sånt på jobben tar jeg meg veldig nær av det. I en så stor gruppe som studentene er, tror Brita det er viktig at man tør å se hverandre og å fjerne tabu. Det koster fremdeles litt å snakke om psykisk sykdom og selvmord. – Hvis man ser at noen sliter, så prat med dem. Du vil aldri trigge noen til å gjøre noe ved å stille riktig spørsmål. Hvis du tenker at noen er suicidal så vil du aldri sette griller i hodet på folk hvis du spør om de noen gang har planlagt å ta livet sitt. I stedet gir det deg muligheten til å få dem til å søke hjelp. – Det trenger ikke være en ekstra belastning. Men i alle fall se hverandre, det er essensen i det. Ta vare på hverandre.

HVA GJØR DU HVIS DU TROR NOEN DU KJENNER VURDERER SELVMORD?

- Snakk med vedkommende, vis at du bryr deg, og ta det vedkommende sier seriøst.
- Hvis situasjonen er akutt, ring legevakst, fastlege, eller 113.
- Les mer på <http://www.med.uio.no/klinmed/forskning/sentre/nssf/krisehjelp/bekymret.html>

–Får man et direkte spørsmål, vil de aller, aller, aller fleste svare ærlig

Rita Småvik ved Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging Midt-Norge (RVTS Midt) mener man må tørre å snakke mer om selvmord.

–Selvmord er jo fortsatt veldig tabubelagt i samfunnet vårt. Men det er mellom 500 og 600 hvert år som tar livet sitt, og hver av disse har i snitt mellom fem og ti nære pårørende. Det betyr at det kan være mellom 5000 og 6000 hvert år som er nære pårørende til selvmord. Rita Småvik jobber som rådgiver ved Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging Midt-Norge (RVTS Midt). Hun forklarer at å miste noen i selvmord ofte går ekstra hardt inn på de pårørende. – Det gjør at man kan bli fysisk syk, man kan bli psykisk syk, man kan bli utslitt, og man klarer på en måte ikke å ta tak i hverdagen igjen. Det er jo vanskelig å miste noen uansett, men når du mister noen i selvmord er dette med skyld og skam veldig sentralt. Det plager folk, gjerne i årevis, og da er det viktig at du har noen rundt deg som tør å snakke om det. Noen vil bestendig gjemme seg, og vil ikke svare ærlig. Men hvis man får et direkte spørsmål, så vil de aller, aller, aller fleste faktisk være ærlige.

SOM Å PLANLEGGE EN FERIE. Småvik forklarer at mennesker som tar selvmord veldig sjeldent gjør det impulsivt. Det er veldig ofte nøye planlagt. – Ofte har man tenkt tankene i lang tid. Noen kan ha tenkt på det i mange år, noen kun i et par uker. Veldig ofte har det skjedd noe vanskelig i personens liv. Det er svært mange årsaker til at noen velger selvmord, og det er derfor vanskelig å peke på enkelte årsaker. – Det kan henge sammen med vold, overgrep, og rus. Poenget er at de sender ut noen signaler når de begynner å tenke på selvmord. Det er på en måte en plan B. Og jo mer du går og tenker på den planen, jo snevrere blir kanskje synet ditt på at det finnes noen mennesker rundt deg som er villige til å hjelpe deg til å komme deg ut av dette. Hun sammenligner prosessen mot å ta sitt eget liv

med det å planlegge en ferie. – Hvis jeg sier at jeg skal dra til New York i morgen, så skjer det nok ikke. Hvis jeg derimot planlegger i et halvt år, kjøper billetter, sparer penger og bestiller hotell, øker sjansen for at jeg faktisk gjennomfører planen. Da er det viktig at du har disse første-hjelperne som kan komme og forstyrre planleggingen.

SIGNALENE. Hvis man mistenker at noen kan tenke på å ta sitt eget liv, er det signaler man kan se etter. – Det kan være alt fra at du kan bli veldig glad og lettet over å endelig ha tatt et valg. Eller du kan bli sint, det kan være et uttrykk for indre smerte. Jeg tror jo at når du begynner å tenke på selvmord som et reelt alternativ, så er den indre smerten ganske stor. Personen begynner kanskje å gi bort eiendeler, si ting som «nå er snart alt over» eller «nå skal de få slippe meg», og kommer det et slikt utsagn midt i en setning så handler det om å tørre å fange det opp, forteller hun. Småvik har også eksempler på noen spørsmål det kan være greit å stille. – Hvis du har en dårlig følelse, så kan du stille spørsmål som «hvordan går det med deg» eller kommentere for eksempel «du ser så annerledes ut», «du ser så trist ut», eller «du har på en måte forandret deg». Og hvis man får i gang en samtale, og den du snakker med innrømmer at det kanskje ikke har gått så bra, at det har blitt slutt med en kjæreste, eller noe annet personlig, så kan du fortsette med å si noe som «ja, jeg vet jo at mange i den situasjonen du er i nå faktisk tenker på selvmord, har du noen gang tenkt på selvmord». Bare for å komme inn på temaet. Gjennom at vi spør og viser vi at vi bryr oss, vil personen som har selvmordstanker kjenne seg mindre alene, sier hun, før hun avslutter: – Skal vi forebygge selvmord er det derfor viktig at mennesker som til vanlig ikke jobber med dette lærer seg å være årvåken overfor slike signaler.

HVEM KAN DU SNAKKE MED OM DU SELV HAR TENKT TANKEN?

- Kirkens SOS tilbyr en døgnåpen krisetelefon på tlf. 22 40 00 40. De tilbyr også SMS-tjeneste og chat. Les mer på kirkens-sos.no.
- Røde Kors tilbyr en hjelpelinje til ungdom under 19 år på tlf. 800 333 21. Les mer på korspahalsen.no.
- Interesseorganisasjonen Mental Helse tilbyr døgnåpen hjelpetelefon på tlf. 116 123. Les mer på sidetmedord.no.
- Andre nyttige lenker: * med.uio.no/klinmed/forskning/sentre/nssf/krisehjelp. * 116111.no.

DEL 3: ISMENNESKET

«Lisa» begynte allerede i 12-årsalderen med selv-medisinering mot stemmene hun hørte i hodet, men ikke turte fortelle noen om. For storesøster «Kaia» gjorde belastningen som pårørende henne til slutt syk selv.

– Det begynte med enkle ting, ting hun fant i skapet hjemme. Så eskalerte det til spray-bokser og piller, sier Kaia.

Det tok lang tid før resten av familien skjønte noe. Til slutt gikk ikke historiene til Lisa opp med hverandre. Da hun var 13 ble rusmisbruket til slutt fanget opp, men da var det allerede så alvorlig at det var vanskelig å håndtere.

– Hun hadde et ekstremt sinne. Å være rundt henne var rett og slett ubehagelig, også som søster. Det ble veldig mye støy hjemme, mye bråk. Og så var det jo de gangene vi ikke visste hva hun dreiv med, når hun plutselig ikke kom hjem. Det ble mange våkenetter, sier hun.

OVERDOSER, KNIVSTIKKING, OG SKYTINGER. Etter hvert fikk Lisa plass på avrusning. Det skulle bare gjøre vondt verre. Snart ringte kriminelle bander opp Kaia på jobb for å kreve inn penger søsteren skyldte dem.

– Til slutt måtte jeg ha skjult nummer og skjult adresse. Jeg måtte skjerme meg selv veldig, sier hun.

Da Kaia var 19 år flyttet hun hjemmefra. Til en ny by. Hun beskriver det selv som noe av det beste som kunne skjedd. Her var hun skjermet fra mye av det som skjedde. Likevel ble det flere turer til psykologisk avdeling i hjembyen, og man visste ikke hvordan det kom til å gå.

– Lisa kom inn etter overdoser, knivstikking, og skytinger. De hadde drevet og kuttet hverandre opp og sydd hverandre igjen, dopa hverandre ned, hun ble voldtatt og skutt med luftgevær, sier hun.

SKULLE IKKE FYLLE 20. I ny by begynner Kaia på førskolelærerstudiet og blir aktiv i Landsforeningen for Pårørende innen Psykisk helse (LPP).

– Jeg har jobba ganske mye for å få fram viktigheten av de som står på siden. Noen må ta tak i det, for det ender jo med at en blir syk selv. Det var så mange telefoner om at nå går det ikke bra, vi vet ikke om hun

våkner igjen. Jeg har vel tatt farvel tre ganger. Og det er med lillesøstra mi.

Jula 2012 var Lisa 19 år og Kaia 21. To dager før julaften forsvinner Lisa, bare en måned etter forrige sykehusopphold. Ingen finner henne, og panikken sprer seg. Til slutt finner moren henne i sengen i omsorgsboligen hvor hun bodde, bevisstløs, i sitt eget spy og urin.

– Hun hadde ligget der ganske lenge. Så da var alle nok en gang på sykehuset, ved senga, uten å vite om hun kom til å våkne.

Organene til Lisa tålte ikke det livet hun levde. Legene ga Kaia og familien beskjed om at hun aldri kom til å fylle 20.

HJERTET PÅ UTSIDEN AV KROPPEN. Nå begynte Kaia å kjenne på belastningen. En dag hun kom på skolen kom hun seg plutselig ikke inn døra.

– Det bare svartnet helt for meg, og jeg bare stod der. Jeg ble kjempedårlig, fikk tåkesyn og helt panikk, så når jeg først begynte å klare og bevege meg litt snudde jeg og dro hjem.

Kaia havnet på sykehuset med hjertearytmi. Hjertet hennes dunket på utsiden av kroppen. Det var ekstremt ubehagelig og vondt.

– Akkurat den uka hadde vi hundre prosent oppmøte på skolen. Obligatorisk.

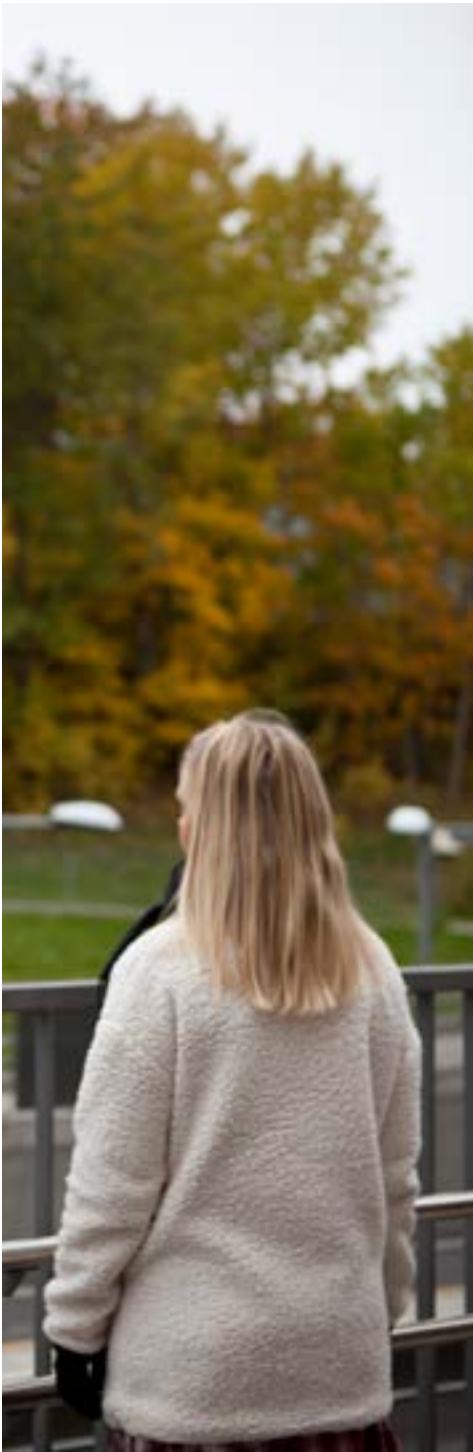
Dermed mistet hun skoleplassen.

VENDEPUNKTET. Det neste året ble preget av angst og depresjon.

– Akkurat på det tidspunktet jeg slutta, så hadde jeg ikke vært i stand til å gå på skolen. Da var angsten så ekstrem at jeg for det meste lå hjemme.

Men det som ble en stadig mørkere hverdag for Kaia skulle vise seg å bli redningen for Lisa.

– Hun så Alvoret i det, og så at jeg også ble ganske syk av det. Vi hadde jo dette veldig nære båndet, så selv om det skulle så mye til klarte hun å se gjennom det til slutt. Hun trappet ned, fikk ordnet avrusning og

BLE IKKE SETT: Flere instanser var inne og så på saken til Kaias søster. Hun mener de burde vært flinkere til å følge opp dem rundt. – Fokuset på oss andre har liksom ikke vært der.

FIKK HJELP: Kaia gikk på flere kurs innen psykisk helse og det å være pårørende. Det hjalp mye. – Da gikk det an å snakke kanskje en times tid før det eskalerte, i motsetning til fem minutter tidligere. Det var stor forskjell, sier hun.

nesten bare bestemte seg en dag.

Med god hjelp fra sykehuset, dyktige leger, og riktige medisiner klarte hun å trappe ned. Og fylte til slutt 20 år.

MÅTTE FINNE HJELP SELV. Kaia tilbrakte mye tid i kognitiv terapi. Terapeuten hennes sa i ettertid at hun aldri hadde møtt et kaldere menneske enn det Kaia var første gang hun gikk inn døra.

– Det var akkurat som en rullgardin bare var nede, det var ingenting. Det var ingen følelser, det var ikke noe mimikk. Jeg var iskald.

Men hjelpen måtte hun finne selv. Med unntak av en rådgiver som hjalp henne med godkjenning av undervisning og praksis, fantes det ikke noe informasjon om noe behandlingstilbud univrsitetet kunne hjelpe med.

– Jeg skjønner at det er vanskelig på universitetet. Når det er 160 stykker i forelesning, hvem skal du henvende deg til? Du kjenner ikke lærerene dine. Men det kunne jo gjerne vært litt bedre reklamert for det. Det sto jo ikke om at de hadde en sånn avdeling noe sted.

– **DET HAR HATT ALT Å SI.** Etter et år kom Kaia tilbake på skolebenken. Det ble tøft, men det gikk.

– Det har sittet i hele veien, men ting funket bedre og bedre, og til slutt finner du veier du kan gå.

Kollektivet ble en viktig støtte for henne. Tre barndomsvenninner som også kjente lillesøsteren godt

dyttet henne opp og fram, dro henne med ut og godtok alltid at hun ikke orket å være med hele kvelden.

– Det har hatt alt å si. Jeg var jo veldig ensom, selv om jeg bodde med dem hadde jeg den veldig vonde følelsen hvor du mister gnisten for alt rundt. Du hater å gå på butikken, for da møter du folk. Du føler at du er til bry for alle.

SOLSKINNSHISTORIE. Hun kom seg gjen-nom, og fullførte utdannelsen ett år på etterskudd. I dag er hun på et bra sted.

– Jeg har jo kommet meg gjennom det. Jeg går på skole, har full jobb, leilighet, og alt mulig. Alt har på en måte endt bra. Men det blir mye grining. Når jeg ser lillesøster, alle de små gledene, livsgnisten, så sitter det veldig nært enda.

I dag har Lisa samboer, leilighet og ei lita jente på halvannet år. Hun tar igjen tredje klasse videregående og har det veldig bra.

– Så tross alt har det endt opp som en solskinnshistorie, men veien dit har vært veldig lang og veldig tøff, og mange har stussa på hvorfor det ikke ble fanget opp noe sted, sier Kaia.

DE ENKLE SPØRSMÅLENE. Hun jobber selv innenfor psykologihelsetjenesten, og på jobb ser hun alltid etter de pårørende. Hvem er det som tar vare på dem?

– Det er ganske mange instanser som har vært inne, det er veldig merkelig at de ikke har stilt noen

spørsmål: Hvordan går det egentlig hjemme? Eller til mamma: Føler du at du strekker til? Hvordan går det egentlig om dagen? Mange ganger kunne det lettet veldig mye om man hadde spurt de enkle spørsmålene. **ID**

Kaia og Lisas navn er endret i teksten.

LANDSFORENINGEN FOR PÅRØRENDE INNEN PSYKISK HELSE (LPP)

• LPP er en landsdekkende forening som tilbyr rådgivning og noen å snakke med til pårørende innen psykisk helse.

• De tilbyr både en rådgivningstelefon og en chattetjeneste via sin hjemmeside.

• På LPPs hjemmesider er det også en kunnskapsbank med Stortingsmeldinger, NOUer, fagartikler, statistikk, rapporter og annet innhold.

• LPP er også delt inn i flere lokallag.

• Mer info finnes på lpp.no.

Med kultur i blodet

Han er utdannet kunstfotograf og har vært dj for 25 000 mennesker. For Samfundets kanskje mest kjente vakt, Bendik Johansen, er livet for kort til å råtne på et kontor.

TEKST: Henrik Delsbek FOTO: Anniken Larsen

Han sitter bredbeint og rakrygget. Selvsikker. Det er ikke overraskende at Bendik har jobbet som vakt i lang tid, helt siden han selv var student. Samtidig mener han at det viktigste ikke er å ikke virke truende og avvisende, men heller inkluderende.

– Jeg prøver alltid å snakke en del med de som kommer innom. Lære meg navnene deres, hva de gjør, den typen ting. Da skaper man også fort relasjoner til folk, hvis du gidder å bry deg litt. Folk føler seg mye mer ivaretatt hvis du bryr deg om dem personlig.

Denne villigheten til å være til stede, til å stille opp, har også ført til at han er populær på det runde, røde huset.

– Ved å være åpen, så får du alltid mye mer tilbake. Folk liker deg mer når man tør å vise seg fram. Det er jo en urnorsk ting, det å ikke prate med fremmede. Står du ved siden av en person på bussen starter man ikke en samtale. Der har vi kanskje noe å lære av amerikanerne, selv om de kanskje blir litt overfladiske.

Fjeset, som ofte kan virke veldig seriøst, bryter ut i et smil.

– Vi må bli flinkere til å snakke sammen.

ALTMULIGMANNEN. Bendik Johansen er ikke bare vakt på Samfundet, selv om det kanskje er det eneste folk vet om ham.

– Folk kjenner deg jo ganske endimensjonalt. Som personen som sier ja eller nei i inngangsdøra. Man er jo mer enn det.

Noen morgener starter med at Bendik blir briefet om dagens arbeidsoppgaver. Om det er noe som skal fikses. Om hvilke tradisjoner som må opprettholdes på Studentersamfundet.

Andre ganger starter morgenen med å komme seg til en planlagt lokasjon i tidsrommet mellom den blå timen og «the golden hour». Det er da lyset er best for kunstfotografiene han tar.

Til tider er han sikkerhetsansvarlig på konserter og festivaler rundt om i Norge. Noen ganger er han dj.

– Det er litt vanskelig å si akkurat hva yrket mitt er. Jeg er utdanna fotograf, har jobbet som IT-konsulent, har en prosentstilling på Samfundet og har jobbet med uteliv og festivaler i hele Norge.

TRYGGHETENS HUS. Noe av det Bendik ser på som et pluss med Samfundet er hvor rolig det er. Hvor trygt det er.

– Vi ved Studentersamfundet er veldig heldige. Det skjer ganske få alvorlige hendelser der i forhold til mange andre plasser. I det kommersielle utelivet er det et mye høyere trykk på episoder. Det er mye mer vold. Vi har knapt voldsepisoder.

Bendik lukker øynene, tenker litt.

– Klart, det dukker jo opp. Men sjelden. Vi har kanskje noen få hendelser per semester der andre har et større antall hendelser per helg.

Hva tror du det er som skiller Samfundet fra andre utesteder?

– Hvert semester er likt, samtidig som det er veldig ulikt. Vi kjenner oss igjen hele tida, det er de samme tradisjonene som går igjen. Det blir alltid helt forskjellig ut ifra hvem som er rundt oss. Derfor føles det ut som man har vært her i en evighet. Man får ikke den tilhørigheten ellers i utelivet. De mangler rett og slett historikken. Samfundet har jo vært her i over hundre år. Andre utesteder lever knapt fem.

NAKENHET OG KIRURGI. Valget om å jobbe i stillinger som den ved Samfundet, altså en ganske fleksibel vaktstilling, er ikke tilfeldig. Da får han tid til de andre jobbene sine.

– Jeg har jo tatt fagbrev innen fotografi, og jobber da som kunstfotograf.

Energisk tar han fram mobilen og trykker på det lille bildeikonet til Instagram, og en vegg med bilder viser seg. Nakne kvinner. Tomme landskap. Fargeløst, svart-hvitt.

– Det skal være en litt trist stemning. Naken kropp i en trist setting. Tatt tidlig på morgenen, eller på nattetid. ►

FIRE FAVORITTER

Favorittfilm:

Blade Runner

Favorittforfatter:

Stephen King

Favorittartist:

Hector Zazou eller Anna von Hausswolff

Favorittfotograf:

Erwin Olaf

–I det kommersielle utelivet er det et mye høyere trykk på episoder.
Det er mye mer vold.

Han blar videre rundt. Snakker om hvordan han tar bilder. Lyssettingen, kameravalg, appen som forteller ham om hvilket klokkeslett det perfekte lyset inntreffer. Energien er åpenbar.

– Det er jo dette som er den store drømmen. Dette jeg virkelig vil jobbe med. Å kunne ha en heltidsjobb innen fotografi i dag fungerer ikke. Det er for mange om beinet. Sånn er det jo i hele mediabransjen nå.

Det er noen jobber som åpner seg opp. Som den gangen han tok bilder av fedmekirurgi.

– Det er jo litt spesielt når du blir bedt om å ta bilder inn i et åpent menneske. Er kameraet rent nok? Har jeg vasket hendene? Kameraet måtte vaskes i sprit, og det var en inngående prosess. Det var også sykt kult.

– **ANSIKTER KAN JEG.** I barndommen spilte faren pop og rock for Bendik. Faren er selv musiker. I tillegg ble det en del utstillinger og teateroppsetninger.

– Jeg har alltid vært interessert i kultur. Det er også noe som er deilig med Trondheim. De siste årene har virkelig kulturtilbudet her blomstret opp. Spesielt festivallivet har tatt seg spesielt opp.

Det er så mange kule, spennende, og ulike festivaler man kan gå på.

Festivaler er velkjent for Bendik. Det å jobbe med sikkerhet på store arrangementer er noe som skjer hele tiden. Da er også muligheten stor for å se noen kjente fjes.

– Det er ikke sjeldent at det plutselig er noen som roper navnet mitt. Som oftest er det Samfundet-folk. *Pleier du å huske hvem de er?*

– Det er jo en del folk å holde styr på. Heldigvis er jeg veldig god på fjes. Har jeg sett deg en gang, så husker jeg deg. Ikke like god på navn, men ansikter kan jeg.

EGNE TONER. Når Bendik er på konsert er det ikke nødvendigvis som sikkerhetsansvarlig. Heller ikke som tilskuer.

På lik måte som når han snakker om Instagram-kontoen viser han en konto på en side kalt Mixcloud. Der kan man legge opp egne musikksett på kort tid. Det er der han har laget samlinger av technolåter som han til tider spiller som dj.

– Det var en gang jeg spilte for 25 000 stykker. Da er det lett å bli nervøs. Tenkte selvfølgelig på alt

som kunne gå galt. Men det endte jo opp som en fantastisk opplevelse, og alt gikk som det skulle.

FLEKSIBILITET.

Hvorfor gjør du så mye forskjellig?

– Det er jo fordi jeg har muligheten til det. Det er derfor jeg har de jobbene jeg har, slik at jeg noen ganger har mulighet til å bruke morgentimene til å ta bilder i det lyset jeg trenger til kunstoffografiene mine. Og alt det andre, det gjør jeg fordi jeg har lyst. Kan ikke råtne inne på et kontor. Livet er for kort til det.

Samtidig er det ikke bare den fleksible arbeidstiden som gjør at han har holdt seg på Samfundet i snart sju år. Det er også den enorme kjærligheten til huset.

– Noen ganger må du bare flire når du ser 110 kilo tunge gutter gå rundt i nettingstrømper midt på vinteren. Og det skal være sånn. På Samfundet er alt lov, så lenge det er i god tro. Vi ugleser ingen.

Telefonen ringer. Han ler litt, smiler unnskyldende.

– Alltid på vakt. **UD**

Sats på de unge!

Det forrige året markerte et stor skritt framover for kulturinstitusjonene i Trondheim. Nå er det opp til næringslivet og politikerne å la studentene slippe til.

ILLUSTRASJON: Benjamin Drews

KOMMENTAR

JOHANNE LUND
Journalist

Det er en forslitt floskel, som ikke kan sies for ofte – for å lykkes med sine mål, må Trondheim satse på de unge. Det holder ikke bare med studentpriser i baren. Om Trondheim skal bli Norges kulturby, må sterkere krutt til. Det hjelper lite om ikke studentene kan være en inkludert del av kunstscenen. Studenter må også investeres i, lyttes til og få utfolde seg. Studentene må involveres på planleggingsstadiet, de må kurateres inn og bli bedt om å mene. Dette er essensielt for at kulturbyen skal leve og utvikles. Her har nye institusjoner forbedringspotensiale.

– **Det er liten vits å tilrettelegge for studenter man ikke ønsker å investere i videre. En målsetning skal og bør være at flere studenter får arbeide innenfor faget sitt etter endt studieløp.**

NTNU kan også bidra til at kunststudentene i Trondheim får større utbytte av studietiden. NTNU har særskilt erfaring med tverrfaglige prosjekter over flere fagdisipliner og fakultet. Dette kan også kunst-studenter dra bedre nytte av. Det kan også legges bedre til rette for samarbeid av mindre formell karakter – kunststudenter opplever ofte lang ventetid og ubesvarte mail når de ønsker å konsultere andre fakulteter og fagdisipliner. Det er liten vits i å tilrettelegge for studenter man ikke ønsker å investere i videre. En målsetning skal og bør være at flere studenter får arbeide innenfor faget sitt etter endt studieløp.

Kunststudentene ved Kunstakademiet er en ressurs, med kunnskap og engasjement. Dette må komme byen til gode. Det er også viktig at næringslivet kommer på banen og ser potensialet i kunst- og kulturstudentene. Trondheims næringsliv må fortsette med å delta og investere i unge kunstnerspirers framtid, og anerkjenne de «myke» fagdisiplinenes verdi.

I en tid der politikere i hovedstaden snakker om å satse på kunst og kultur av «kommersiell» verdi, har Trondheim fått til noe unikt. Dette må vi ta vare på i det nye valgåret. Politikere og institusjoner må tilrettelegge for den nye generasjonen kunstnere, og skape et levende miljø for skapning og nytenkning også på dette feltet. Slik kan målsetninger om nasjonal, og på sikt internasjonal, anerkjennelse oppnås.

I 2017 håper jeg kunst- og kulturinstitusjonene bruker flereressurser på studentene, og at det offentlige og det private næringslivet investerer i unge, engasjerte kunstnere. Trondheim som kulturby har stort potensiale – store nok til å nå langt utenfor landets grenser. Det er viktig at det nå satses aktivt på de unge og unge voksne, for å opprettholde en levende kulturby.

— En med bulimi kaster opp fordi man har det vondt

Linnéa Myhre henter inspirasjon fra sin egen erfaring med spiseforstyrrelser. Nå står Trøndelag Teater for tur.

TEKST: **Nora Holm Aftret** FOTO: **Linea Bancel**

— Alt jeg gjør er tilfeldig, og ingenting er planlagt. Jeg setter meg aldri mål, og har aldri hatt store drømmer.

Det er førjulstid og drittvær når vi møter Linnéa Myhre på Augustin hotell. Jeg får lyst til å gjemme vekk den grønne allværsjakka mi når forfatteren dukker opp i sort kåpe, blå fløyelsbukser og støvletter. Med håret utslått og trillekoffert på slep, ser hun både stilfull og profesjonell ut.

Fra blogg til bok

Besøket i Trondheim har bestått av møter og promotering av *Hver gang du forlater meg*, som ble utgitt tidligere i høst. Myhre hilser oss med et beskjedent smil før hun setter seg til rette i en av de store, behagelige sofa-stolene i lobbyen. Hun sitter litt lent på siden, med armen hvilende på stolen.

— Tilfeldigheter gjorde at jeg ble forfatter. Jeg ble kontaktet av forlaget på mail, som lurte på om jeg ville skrive noe annet enn blogg. Jeg tenkte at det var verdt et forsøk, selv om jeg også tenkte at det ikke kom til å gå.

Den nye boka er ulik Myhres to tidligere utgivelser, *Kjære* og *Evig Søndag*, som begge var selvbiografiske. Ifølge Myhre var ikke stilendringen planlagt, men den var med på å bringe skrivingen til et nytt nivå.

— Jeg fikk en aha-opplevelse da jeg begynte å skrive i tredjeperson. Det var lettere å forsvinne fra meg selv og lage en karakter. Det trengte ikke å være meg lenger, og det var behagelig.

Myhre har likevel brukt inspirasjon fra sitt eget liv i den nye boka. Hovedkarakteren sliter med spiseforstyrrelser, som Myhre selv har erfaring med. Det, samt psykisk helse er gjennomgående temaer i alle de tre bøkene. Myhre vil formidle det hun mener er viktig for unge gutter og jenter å lese og lære om.

— Sulter vekk følelsene sine

Hun vil blant annet understreke det misforståtte med spiseforstyrrelser, som ifølge henne selv ikke nødvendigvis innebærer at man er tynn, eller ønsker å bli det.

— En med bulimi kaster ikke opp fordi han eller hun ønsker å bli tynn, men fordi man har det vondt, og man ønsker å flykte. På samme måte som anorektikere prøver å sulte vekk følelsene sine, eller en overspiser forsøker å drukne i maten. Det hører til sjeldenhetene at man kan kjenne igjen en spiseforstyrrelse ved å se på vedkommentenes kropp — folk flest er helt normal- eller overvektige, og skjuler problemene sine. Det er derfor spiseforstyrrelser er en psykisk lidelse: Det foregår på innsiden av hodet.

Myhres besøk i Trondheim har også dreid seg om et annet prosjekt. I januar og februar settes *Evig Søndag* opp på Trøndelag Teater, som er basert på Myhres første roman fra 2012. Boka består av Myhres egne dagboknotater fra året 2011, og tar for seg Myhres samtaler med psykiater, depresjon, og spiseforstyrrelsen.

Ser opp til Erlend Loe

Arbeidet med teaterstykket ble startet for mange år siden, og Myhre tror det har vært positivt at stykket har fått vokse underveis. Hun har selv ikke tatt del i utformingen av stykket.

— Det blir fantastisk! Da boken ennå var fersk syntes jeg det var litt ubehagelig, men jeg er veldig trygg på det nå, og gleder meg til å se hvordan de tolker det. Jeg er åpen for at det blir annerledes, og jeg har latt dem gjøre akkurat som de vil.

LINNÉA MYHRE

Hvem?

Linnéa Myhre, 26 år gammel.
Forfatter og blogger

Aktuell med:

Romanen *Hver gang du forlater meg*.
Evig Søndag settes opp på Trøndelag Teater i vinter.

Beste kulturopplevelse:

Beyoncé sin Formation-tour i Amsterdam i sommer.

Største guilty pleasure?

En sjelden gang når ingen er hjemme, hører jeg på Ravi ft. Jo Nesbø - «Årner sæ.»

Hva er din kamp?

Å snakke om det som er vanskelig, og si ifra når noe er galt.

Tips til trondheimsstudenten.
Hold ut!

Det er mye som skjer for Linnéa Myhre om dagen. Et liv i rampelyset innebærer mye oppmerksomhet. Myhre misliker promotering, og er engstelig for bokbad og signeringer fordi hun er redd for at det ikke skal dukke opp noen. Til tross for denne redselen, har hun hatt en lovende karriere. Til syvende og sist er det leserne som betyr mest, og ikke kommentarer fra litteraturkritikere og kulturrådet.

— Det er derfor jeg gjør det jeg gjør. Jeg liker å ha noe viktig å si og at det kan bety noe for noen. Det handler mindre og mindre om meg selv og mitt behov for å bli sett.

Likevel blir Myhre påvirket av andre, og skulle gjerne ha skrevet fem ganger så mye og bedre. Hun sier blant annet at hun ikke føler seg som en forfatter på nivå med Erlend Loe og Vigdis Hjorth, og tror de litt eldre og etablerte forfatterne ser ned på de nye forfatterne, som kommer fra en tid med internett og sosiale medier. Dette vil påvirke yrket som forfatter.

— Det kan være en fordel, men samtidig er det mange å konkurrere mot, og det er tydeligere å se hvem som er populære og ikke, fordi alt måles i antall likes og følgere.

Ikke flink til å studere

En annen tid der man kan kjenne på press, er i studietida. Dette har Myhre selv erfart. Hun har tidligere studert nordisk grammatikk i et halvt år, men sier det ble destruktivt og en nedtur å ikke få det til. Likevel har hun stor respekt for de som holder ut, men vil minne folk på at det er viktig å senke skuldrene.

— Det er lett å si «husk at du er god som du er,» men det preller jo av så jævlig lett. Man må uansett innse at man ikke kan gjøre noe bedre enn det beste man kan. Ingen er gode i alt. I sin andre bok *Kjære*, skriver Myhre humoristisk nedsettende om fadderuka, og hvor kjedelig det er når folk snakker om studier. Som student hadde hun ikke tenkt å bli del av noe studiemiljø, men innså etter hvert at det var en dårlig plan.

— Det ble ganske umulig. Spesielt når det nærmet seg innleveringer, og jeg ikke evnet å spørre ukjente folk om hjelp.

Myhre kommer ikke til å prøve seg som student igjen. For øyeblikket er hun usikker på om hun vil skrive flere bøker, eller om hun skal uttrykke seg på en annen plattform. Veien videre vil mest sannsynlig avgjøres av noen andre.

— Folk kommer til meg om det er noe de vil, avslutter hun. **UD**

GJESTET SAMFUNDET: Høsten 2016 besøkte Erna Solberg Trondheim for å snakke til studentene.

Statsministeren vi fortjener

Det er knapt noen nyhet at Ernas nyttårstale er tam og prega av floskler. Hva som skjuler seg bak flosklene, er mer deprimerende.

TEKST: Ola Haugstad FOTO: Aksel-Dev Dhunsi

Vi har nettopp gått inn i et nytt år, og tomme ord og løfter sitter løst. Så også hos statsminister Erna Solberg. Men der nyttårsforsettene våre hinter om genuine ønsker om å forbedre oss, danner floskle- ne i statsministerens nyttårstale et tynt skinn over hennes ideologiske overbevisninger.

Millioner, ikke mennesker

Det kan virke som om Erna vil ha det kontrover- sielle innholdet unna så fort som mulig. Hun kan stolt erklære at Norge og Kina igjen har normale relasjoner. Kina-avtalen fikk kritikk for at mennes- kerettigheter ikke engang ble nevnt. Derfor er det dypt ironisk at vi to setninger seinere får vite at «vi står tryggest når vi står sammen med andre land som deler våre demokratiske verdier.» At hun her refererer til NATO-samarbeidet, mildner ikke den bitre ettersmaken nevneverdig.

Så kommer Ernas store hjertesukk: «Krefter som er skeptiske til handelssamarbeid og felles sikkerhet er nå på fremmarsj,» får vi nemlig vite, og vi skjø- ner implisitt at dette strider mot enhver norsk tra- disjon. Det er kanskje lett å si seg enig i innholdet, med Brexit friskt i minnet. Men her mistenkelig- gjøres enhver motstand mot monetære unioner, kapitalkrefter og hemmelige handelsavtaler, og

lempes sammen med det forvirra uttrykket noe av denne motstanden har fått i året som har gått.

Individualisme og individualisering

Enhver nyttårstale må selvsagt framheve noen en- kelpersoner, og her er det lite å utsette: en kvinne- lig norsk-somalisk bussjåfør som må bekjempe for- dommer fra både nordmenn og norsk-somaliere, en fastlege som fant opp en ny og revolusjonerende sprøytespiss, forskere som har funnet opp en ny kreftmedisin — det hele er meget politisk korrekt. Budskapet bak er derimot hakket verre.

Det er mye velferd i å ha en jobb, noe «de mange tusen som i dag står uten,» vet alt for godt. Disse tenker Erna særlig mye på, får vi vite. Tenke, ja, men handle? «Vi må ha arbeidsplasser nok, og flest mulig i arbeid,» sier Erna så, og det er like før en hører suset av sosialdemokrati og klassekompromiss. Men nei! I Ernas verden er arbeidsledigheten nemlig til sjuende og sist et individuelt, og ikke et politisk problem, overlatt til «dristige menn og kvinner». Erna fraskriver seg ansvaret.

Sjenanse og anonymitet

Som person framstår Erna stiv og keitete. Selve tek- sten som framføres, er skrevet i samme stil. Hun

hopper glatt over noen form for introduksjon — ingen «kjære alle sammen» — og det føles plumpt og uelegant. Knappt et eneste avsnitt er lengre enn to linjer. Korthugde setninger kan fungere godt, og mye luft mellom linjene kan gi rom for å tygge litt på det som blir sagt. Det blir derimot et problem når det som blir sagt ikke bærer særlig mye vekt. Jeg tar meg selv i å spørre om dette er skrevet av Erna selv, heller enn av profesjonelle taleskrivere.

Fra hennes fysiske framtrede til orda hun ytrer, er Erna slående anonym. Det er like før hun smelter sammen med den rene, men dørgende kje- delige innredninga i statsministerboligen. Jeg tror ikke anonymiteten er tilfeldig: Erna ufarliggjøres, og heves tilsynelatende over ideologiske- og inte- ressekonflikter. Men bak det tilsynelatende ufarlige innholdet ligger en snusfornuftig individualisme. En individualisme hun dessverre ikke er alene om — her er nok vi alle medskyldige. Nyttårstalen set- ter dermed ord på en dypt deprimerende side ved norsk kultur anno 2017.

Få 2017s mest sexy hjerne

Med det nye årets kroppshysteri i mediene er det ingen som retter fokuset mot forbedring av det viktigste organet av dem alle, nemlig hjernen.

TEKST: Maria Furuheim

ILLUSTRASJON: Nora Birgitte Johansen

Det er januar, og alle aviser bugner allerede over med tips til hvordan du skal bli tynnere, sterkere, kåtere og mer suksessfull. Vi får høre at alle tre- ningssentrene er fulle av spreke mennesker i tights og nye joggesko. Samtidig uttaler gymmenes van- lige klientell seg til avisene om plagene ved dette, og oppgittheten får ikke helt overhånd over selvtil- fredsheten over at *de*, de trener der hele tida, de.

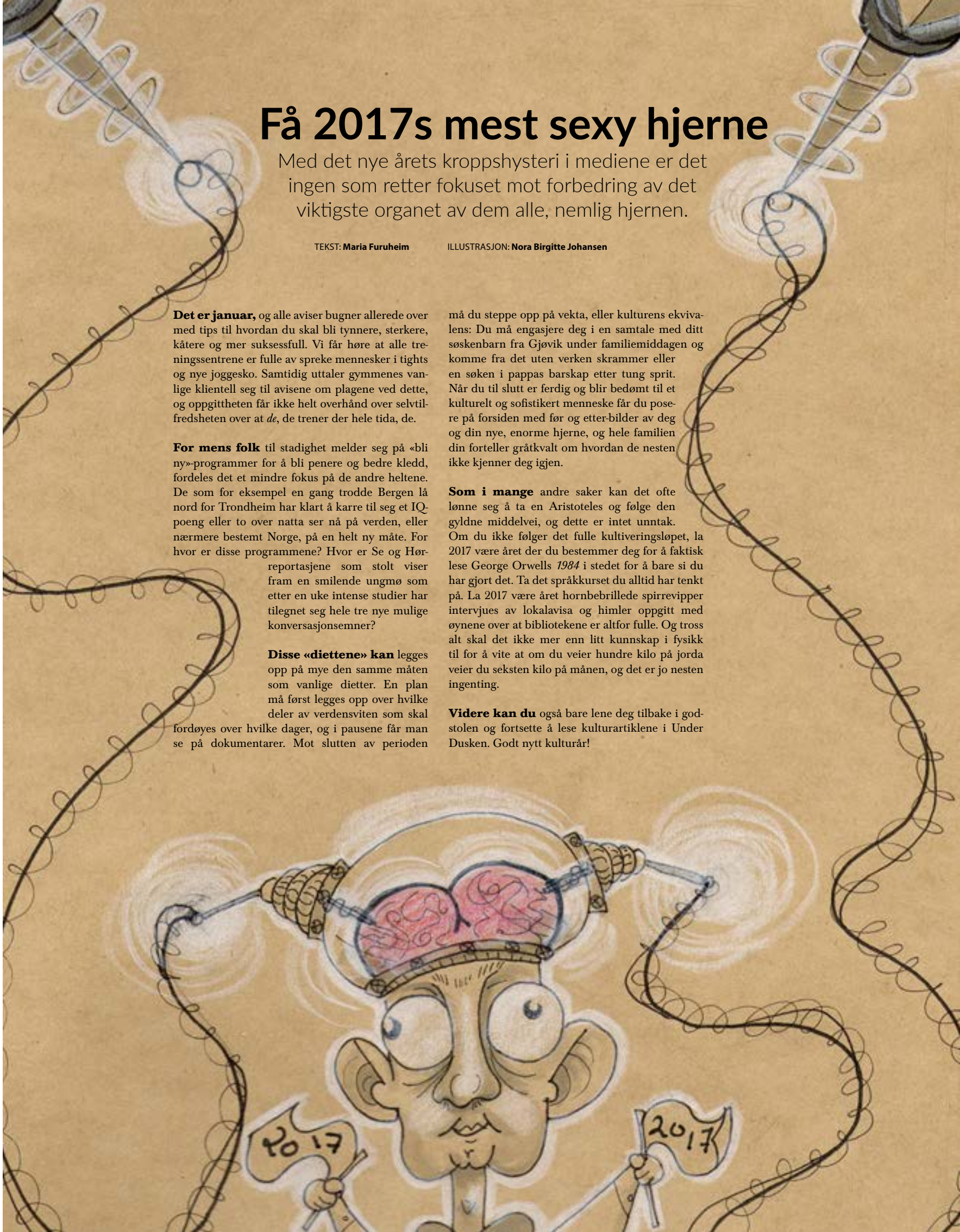
For mens folk til stadighet melder seg på «bli ny»-programmer for å bli penere og bedre kledd, fordeles det et mindre fokus på de andre heltene. De som for eksempel en gang trodde Bergen lå nord for Trondheim har klart å karre til seg et IQ- poeng eller to over natta ser nå på verden, eller nærmere bestemt Norge, på en helt ny måte. For hvor er disse programmene? Hvor er Se og Hør- reportasjene som stolt viser fram en smilende ungmø som etter en uke intense studier har tilegnet seg hele tre nye mulige konversasjonsemner?

Disse «diettene» kan legges opp på mye den samme måten som vanlige dietter. En plan må først legges opp over hvilke deler av verdensviten som skal fordøyes over hvilke dager, og i pausene får man se på dokumentarer. Mot slutten av perioden

må du steppe opp på vekta, eller kulturens ekviva- lens: Du må engasjere deg i en samtale med ditt søskenbarn fra Gjøvik under familiemiddagen og komme fra det uten verken skrammer eller en søken i pappas barskap etter tung sprit. Når du til slutt er ferdig og blir bedømt til et kulturelt og sofistikert menneske får du pose- re på forsiden med før og etter-bilder av deg og din nye, enorme hjerne, og hele familien din forteller gråtkvalt om hvordan de nesten ikke kjenner deg igjen.

Som i mange andre saker kan det ofte lønne seg å ta en Aristoteles og følge den gyldne middelvei, og dette er intet unntak. Om du ikke følger det fulle kultiveringsløpet, la 2017 være året der du bestemmer deg for å faktisk lese George Orwells *1984* i stedet for å bare si du har gjort det. Ta det språkkurset du alltid har tenkt på. La 2017 være året hornbebrillede spirrevipper intervjues av lokalavisa og himler oppgitt med øynene over at bibliotekene er altfor fulle. Og tross alt skal det ikke mer enn litt kunnskap i fysikk til for å vite at om du veier hundre kilo på jorda veier du seksten kilo på månen, og det er jo nesten ingenting.

Videre kan du også bare lene deg tilbake i god- stolen og fortsette å lese kulturartiklene i Under Dusken. Godt nytt kulturår!

I en åker av upersonlige poteter

Selv om såkalte «innvandrerbutikker» konkurrerer med giganter som Rema 1000 og Bunnpris, står de ikke på tynn is.

TEKST: Inga Stenøien

FOTO: Amalie Hoff Ludvigsen

◀ **BUSINESS I BLODET:** Mohammed Al-Hussiny har i likhet med faren sin gått inn i forretningsbransjen, og er daglig leder ved Tahir Marked.

— Nordmenn er utrolig flinke til å godta andre nasjoners mat.

MOHAMMED AL-HUSSINY
Daglig leder, Tahir Marked

«Innvandrerbutikker», «etniske butikker», «utenlandske butikker», «eksotiske butikker» eller rett og slett «butikker som selger spennende mat» er alle betegnelser på dagligvarebutikker med en annen profil enn typiske kjedebutikker. I likhet med Rema 1000 og Bunnpris ligger mange i sentrum, og drives gjerne som uavhengige familiebedrifter. På tross av at de ikke nødvendigvis har like stort lokale og omsetning som de større matkjedebutikkene, mener de daglige lederne av Tahir Marked og Albaraka at de har andre tilbud å komme med.

Opp fra ingenting

Hyller på hyller med kjente, halvtkjente og ukjente varer møter meg når jeg trasker inn i Tahir Marked. Utenlandske butikker blir gjerne forbundet med små lokaler, fantastisk billige priser, krydderlukt, og ikke minst god kundeservice. Alt dette kommer til syne når jeg entrer Tahir marked og hilser på daglig leder Mohammed Al-Hussiny. Han smiler muntert og spør om jeg vil ha en kopp te eller kaffe før vi går i gang med intervjuet.

— Vi åpnet butikken fordi faren min var en businessmann, også før krigen i Irak i 1991. Han eide en ganske stor sko- og klesbutikk, og hadde dermed forretninger i tankene da vi kom hit.

Al-Hussiny forteller engasjert om hvordan fami-

lien var flyktninger i Saudi-Arabia, og bodde i en flyktningeleir fra 1991 til 1997. Da de kom til Norge i 1999 måtte de bygge seg opp fra ingenting, og han forteller at det var kronglete å starte opp butikk. Familiebedriften har eid flere lokaler før de opprettet den nåværende butikken i 2007, og eier for tiden to lokaler på hver sin side av Dronningens gate.

— Det var mange utfordringer, fordi det er et helt annet system her enn i våre land. Der er det for eksempel ingen skatt, moms eller arbeidsgiveravgift. Helt til i dag skjønner jeg ikke vitsen med arbeidsgiveravgift. Du blir straffet for å drive butikk og ha ansatte!

— **Når det er jul snakker vi dadler**

Noen kvartaler bortenfor ligger Albaraka i Jomfrugata. Sjefen og den daglige lederen, Ahmad Moshreef Alnassry, forteller i likhet med Al-Hussiny at det var vanskelig å starte opp butikk i Norge.

— Vi var litt nervøse, og ikke sikre på om butikken kom til å få kunder. Jeg søkte også penger fra diverse kontorer, men de støttet oss ikke.

Selv om det var vanskelig å starte opp dagligvarebutikken har Albaraka vært i drift i to år, og har i likhet med Tahir Marked mange besøkende av mangfoldig etnisitet. Al-Hussiny forteller likevel at de har mellom 50-60 prosent norske kunder på Tahir Marked.

— Det er overraskende, men det er fordi nordmenn er utrolig flinke til å godta andre nasjoners mat. Jeg tør ikke spise annet enn arabisk mat, er det noe som lukter rart så våger jeg ikke å ta i det. Nordmenn, derimot, de tør. Det er kanskje fordi de reiser mye, sier Al-Hussiny smilende.

En av kundene på Tahir Marked, Ahmad Adnan Alnaser, mener at mange handler på innvandrerbutikker på grunn av tradisjoner og spesielle matønsker. Han nevner halal-kjøtt som et eksempel, og at utenlandske butikker har varer man ikke får kjøpt i norske butikker. Begge de daglige lederne på innvandrerbbutikkene nevner at de bestiller forskjellige typer varer til de ulike årstidene. Al-Hussiny kommer med diverse eksempler.

— Når det er jul snakker vi dadler. Vi må for eksempel også ha en type surkål i vakuum, som folk kan lage julemat med. Har muslimer Id må vi lage muslimske kaker. Er det halloween må vi ha gresskar. Alle har lært seg den leksa.

Per Viderup, medgründer av vegetarstedene Persilleriet og Hagen, forteller at han handler så mye han kan på utenlandske butikker av en simpel grunn: å støtte de små og uavhengige. Selv har han handlet hos dem i 10-12 år, som inkluderer alle årene han selv har drevet butikk.

— Mye av grunnen til at mange mennesker handler her er fordi det er mye sjel, og godt å komme inn. Her er det veldig greie folk som bryr seg om det de gjør, i tillegg til at det er billig.

Konkurransedyktige

Ahmad Moshreef Alnassry forteller at siden de selger varene billigere på Albaraka og Tahir Marked kommer det flere kunder. Mohammed Al-Hussiny poengterer at rimelige priser spesielt lokker studentene. På matbutikker som Rema 1000 og Bunnpris må man gjerne kjøpe fem løk i en pakke, mens i utenlandske butikker får man som oftest kjøpt en og en. Dette fører til at man muligens kjøper like mye i lengden, men at varene ikke blir ødelagt siden man kjøper oftere.

Spennende utvalg av varer og andre salgsløsninger er noen av grunnene til at verken Al-Hussiny eller Alnassry føler at det er vanskelig å konkurrere med de større butikkjedene.

— Rema 1000 og Bunnpris har mange ansatte og betaler antagelig mye for lokalene de leier. Vi har god husleie, ikke mange ansatte, og billigere varer, forteller Alnassry. **UD**

HER FINNER DU DEM:

- Tahir Marked — Dronningens gate 19
- Albaraka — Jomfrugata 14
- Asia matvarer — Olav Tryggvasons gate 43
- Chi Thanh — Fjordgata 72

KUNDE I OVER TI ÅR: Per Viderup handler på utenlandske butikker for å støtte de små og uavhengige forretningene.

Det står skrevet i stjernene

Astrologi lever fremdeles flere hundre år etter at det skilte lag med astronomi. Nå har det i tillegg blitt introdusert et «nytt» stjernetegn.

TEKST: Maria Lund Krogstad

ILLUSTRASJON: Astrid Böhler

I disse nyttårstider lurar mange på hvordan året deres skal bli, og noen vender seg til astrologien for å få svar. Astrolog Henning Hay Lee Yang var en av de første spåmennene i Norge som begynte med astrologi. Han sier astrologi er framtidsrettet analyse basert på planetenes bevegelse. Det er et redskap mennesker har brukt i flere tusen år i et forsøk på å spå framtida.

– For å lage et horoskop setter man opp kalender-systemer, hvor man finner de forskjellige gradene de forskjellige planetene går gjennom. Dette er basert på planetenes gang og solens gjennomgang i de forskjellige stjernetegnene, forteller Yang.

Høsten 2016 kunne en lese at NASA hadde lagt til et trettende stjernetegn, som gjorde flere astrologisk interesserte opprømt.

– Det er tullete å lage et ekstra tegn. En sirkel er 360 grader, og det er vanskelig å skulle dele i tretten i stedet for tolv. Dette nye tegnet er ikke så veldig aktuelt, det har alltid vært der, men det er ikke noe man burde begynne å ta hensyn til nå, mener Yang.

Det bør nevnes at det ikke er første gang dette dukker opp i media. Ifølge NASAsin offisielle Tumblr er det ikke sant at et nytt stjernetegn har blitt oppdaget. Faktisk dukker Slangebæreren opp allerede i babylonsk astrologi for over 3000 år siden, men ble utelatt for å passe med kalenderen på 12 måneder.

Yang begynte som astrolog fordi han alltid har hatt stor interesse for framtiden og mennesker. Slik han ser det, er dette et talent han har blitt født med, og han bruker både det vestlige horoskopet med stjernetegn og det kinesiske med dyretegn. Han og en venn har startet Norges største spåsenter, og skriver mange av horoskopene i ukeblader.

– Vi er omtrent syv milliarder mennesker i verden, og vi kan ikke ha like mange stjernetegn. Vi må gruppere oss. Vi som tilhører en gruppe har nesten de samme egenskapene, og dermed får vi nesten samme skjebne, sier Yang.

– Absurd logikk

Astrofysiker Håkon Dahle ved Universitetet i Oslo er ikke overbevist om at det stjernetegnet du er født i skal ha noe å si for livet ditt.

– Nei, jeg ser ingen grunn til at det skal påvirke deg mer enn at flytidene på Gardermoen skal ha noe å si for kjærlighetslivet ditt. Det er ingen logikk bak det, mener Dahle.

Historisk sett har astrologi vært viktig fordi det har gitt opphav til astronomi. Astrologene fulgte med på endringene på himmelen fordi de trodde det hadde noe å si for hva som skjedde på jorda. Nå vet vi bedre enn det, og det er flere hundre år siden astrologi og astronomi skilte lag.

– Litt av problemet nå er at folk som driver med astrologi vil si at de er klar over det 13. tegnet og at det

alltid har blitt tatt høyde for, og at de nye planetene er inkorporert. Det er helt valgfritt og vilkårlig, sier han.

Som følge av at astrologi og astronomi skilte lag, mistet astrologien mye av relevansen. Spørsmålet man kan stille seg, er om astrologi faktisk har en logikk i bunn. Det kunne jo hende at stjernetegn hadde en innflytelse på oss her på jorda, men Dahle mener dette ikke stemmer.

– Det steget som mangler er jo å kunne gi en fysisk forklaring på hvorfor himmellegemenes bevegelse skal ha noe å si for oss. Man kunne tenke seg at det ville vært tyngdekraften fra dem, men det har så lite å si sammenlignet med tyngdekraften fra bygningen ved siden av deg at det ikke kan være det som er tilfellet, forteller Dahle.

Til tross for dette har ikke astrologi dødd ut, og det er tydelig at folk finner interesse i det. Dahle håper det i så fall bare er underholdningsverdien, ikke at de bruker det til å ta viktige avgjørelser.

– Å kunne spå hva som skal skje med enkeltindivider basert på når de er født forekommer meg ganske absurd. Hva fødselstidspunkt i har å si for personligheten kan jo verken være viktig eller interessant, synes Dahle.

På grunn av et fenomen kalt presesjon er stjernetegnenes relative posisjon endret. Så den posisjonen tegnene står i nå er ikke den samme som 2000 år siden. Dette betyr at du kanskje ikke er født i det tegnet du tror.

Barnumeffekten

Professor Leif Edward Ottesen Kennair ved Institutt for psykologi ved NTNU mener grunnen til at horoskop appellerer til folk er at det gir liksom-svar på ting man *ønsker*, men ikke *kan*, vite.

– Folk skulle jo generelt ønske de visste hva som ville skje i framtiden og slik kvitte seg med uro over usikkerhet og kaos. I tillegg står «eksperter» fram og er påståelige på at det stemmer, forteller han.

Mye av grunnen til at folk tror på horoskop kommer av Barnumeffekten: Dersom man gir folk en generell tilbakemelding som kan treffe flere så vil de likevel oppleve å kjenne seg igjen. Menneskets natur gjør oss altså mottagelige for å tro og ønske å tro på astrologi.

– Min favoritt er: «Noen ganger føler du deg misforstått og ensom, men det er også slik at du har noen nære venner som ser deg for den du er». Alle treffes av dette, egentlig, med svært, svært få unntak. Samtidig blir folk rørt av at du skjønner så dypt og inderlig hvordan akkurat de har det, sier Ottesen Kennair.

Ottesen Kennair er selv født i fiskene, og har ikke den minste tro på astrologi. At folk født i samme stjernetegn har mer til felles enn andre synes han virker helt usannsynlig.

– Selvsagt synes jeg at de mest positive sidene ved de typiske beskrivelsene av fiskene passer perfekt. Men det er ikke dermed sant, avslutter han. **UD**

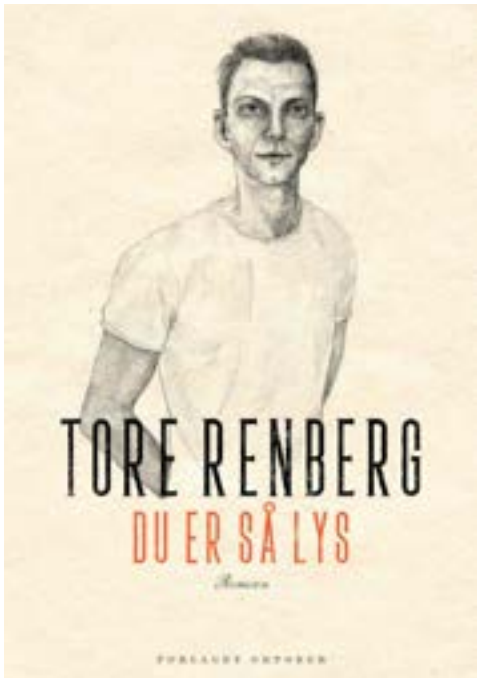
LITTERATUR

Lys blant mørket

Tore Renberg skriver lett i sin nye sangerhoppende bok, *Du er så lys*. Resultatet er spennende.

TEKST: Øyvind Johannes Hamre

FOTO: Oktober Forlag

«Han heitte Steinar og blei naboen vår 13. mars 2014. Først var det ei glede, det kjende vi alle, som om ein god og forbløffande varme hadde slått rot like ved huset vårt, så gikk det over i ei bølgende uro, før det faldt seg ut i ei forbanna katastrofe.»

Slik åpner Tore Renberg sin seneste roman *Du er så lys*, hans første på nynorsk. Boka omhandler Jørgen og kona Vibeke, og hvordan livet deres forandrer seg etter at den karismatiske legen Steinar flytter inn i nabohuset. Åpningen er nokså beskrivende for romanens stil videre: frampek på frampek som hele tiden hinter om katastrofe, om et mørke som snart kommer. Tidvis kan det nesten tre over i det komiske — et kapittel ender eksempelvis melodramatisk med «det var en kniv». Likevel er det her spenningen i romanen ligger, i hintene som melder om uunngåelig tragedie og som tvinger deg til å lese det suspekte og faretruende i skildringer av hverdagslige hendelser.

Som spenningslitteratur kan man si at Tore Renberg har lyktes, men med *Du er så lys* forsøker han å favne om flere sjangre, blant annet ved at han forsøker å skildre generasjonsforskjellene i

norske bygder. Jørgen, bokas jeg-forteller, blir en slags moderne bygdegutt med lange beskrivelser av West Hams storhetsepoker og referanser til Dire Straits. Han står i kontrast til faren, den stereotypiske gamle bygdegubben: stille, følelsesmessig innesluttet og trives best alene i naturen. Det er nok av slike «typer», og de fleste blir introdusert gjennom lange skildringer av folketunge familieselskap. Gledessprederen Steinar blir festens midtpunkt, mens de fleste familiemedlemmene møter vi aldri igjen. Man kan spørre seg hva Renberg forsøker å oppnå her, men resultatet er vitterlig bokas minst spennende del.

Det er lett å tenke at stor og høyverdig litteratur skal være tung og uten spenning, og det virker som om Tore Renberg vil det dogmet til livs. Og med tanke på høstens debatt omkring virkelighetslitteraturen, står *Du er så lys* som en fin motpol. Karakterene er litt vel karikerte og moralen om lykkelig utside og trist indre er kanskje litt enkel, men likevel har Tore Renberg greid å skrive en fengende og spennende roman.

FILM

București story

Toni Erdmann byr på vellykket kunst-slapstick.

TEKST: Emil Øversveen

FOTO: Komplizen film

Berlin-skolen har de siste tiårene vært en av de mest interessante strømningene i europeisk film. Filmene herfra kjennetegnes av en lavmælt fortellerstil og minimalistisk formspråk, noe som også er beskrivende for filmene til Maren Ade, såvel som et fininnstilt blikk for mellommenneskelige relasjoner.

Hennes tredje film åpner i kjent stil: Barneskolelæreren Winfried drar ned for å besøke sin datter Ines i Bucureș ti, hvor han oppdager at ikke alt med

datteren er som det skal være. Ines har en meningsløs og umulig jobb som konsulent for den rumenske oljebransjen, en verden hvor nettverking, smalltalk og takt er alt, og hvor den uflidde og jordnære faren er som en elefant i en porselensbutikk. Besøket går dårlig, Winfried pakker kofferten, og far og datter er tilsynelatende mer fremmede for hverandre enn noensinne.

Når Winfried bestemmer seg for å likevel bli i Bucureș ti trer både Ade og filmens karakterer ut

av komfortsonen. Winfried blir nemlig ikke igjen som seg selv, men som alter-egoet Toni Erdmann, en forretningsmann, konsulent og coach med løsninger, parykk og fraværende sosiale antenner. Når Ines bestemmer seg for å spille med forvandles filmen til en forviklingskomedie, idet de to drar oss med gjennom stadig mer absurde situasjoner — fra cocktail-fester til oljefelt, strippeklubber og en ortodoks påskefeiring hvor far og datter, utgitt som tyske ambassadører, framfører en duett av Whitney Houstons «The Greatest Love of All».

Filmen er ofte hylende morsom, men regissør Ade mister aldri fokus på faren og datterens forhold, som danner filmens emosjonelle kjerne gjennom hele spilletiden. Det humoristiske og tilgjengelige plottet gir *Toni Erdmann* en åpenbar crossover-appell, men Ades stilsikre formspråk og villighet til å dvele ved de små detaljene hever filmen langt over familiekomedie-sjangeren den må sies å tilhøre. Filmen har også en politisk brodd: Underveis kommer Romanias fattigdom mer og mer til syne, og viser baksiden av et EU som har stivnet i et asymmetrisk avhengighetsforhold mellom øst og vest. *Toni Erdmann* passer like godt til svigermor som til familiens filmsnobb, og er en sterk kandidat til 2016s beste film.

En identitetsløs musikkgenerasjon

Hva skjer når en generasjon slutter å skape egne musikktrender, og i stedet baserer seg på gjenbruk av tidligere generasjoners moter?

TEKST: Edvard Tronstad

ILLUSTRASJON: Solvi Helene Fosser

I Under Duskens siste utgave før jul kunne man lese om de siste årenes retrobølge og hvordan vinylsalget nå stiger. Det de aller fleste ikke vet, eller i det minste ikke er bevisste på, er at det foregår en annen retrobølge i musikkindustrien. Dette er en bølge som i mye større grad påvirker din lytteopplevelse enn om du hører favorittsangene dine på vinyl eller Spotify. Nemlig den såkalte «retromanien», som kalt av musikkskribent Simon Reynolds.

Tidligere NTNU-student Anders Jordbrekk skrev i 2016 sin mastergrad om nettopp dette, og vi håper han kan oppklare et par ting om retromaniens påvirkning på populærmusikken.

Nostalgi i sentrum

Hva er retromani?

— Retromani er et paraplybegrep brukt til å beskrive besettelse av eller fascinasjon for populærkultur fra den umiddelbare fortid, det vil si fortid som fortsatt eksisterer i levende minne. Retromani som fenomen er dypt forankret i nostalgi. I populærmusikken kommer dette til uttrykk gjennom blant annet nostalgi for ulike sounds, instrumenter, eller studioutstyr: ting som har assosiasjoner med storhetstidene i populærmusikken. Det er spesielt inter-

essant at unge mennesker nå i dag kan oppleve nostalgi for tidsepoker i populærkulturen som de selv aldri har opplevd, forteller Jordbrekk.

Vi er med andre ord veldig opptatt av musikalske moter fra fortiden. Et par gode eksempler fra Norge kan være skarptrommer fra 80-tallet (Lars Vaulars «Det ordner seg for pappa») eller dagens mer og mer populære flørt med 90-tallet (spesielt ved Higgsakites siste album). Men hvordan skal vi forholde oss til denne gjenbrukskulturen, og hvilken eventuell trussel utgjør den for dagens populærmusikk?

— Det kan diskuteres mye hvorvidt retromani er en trussel for ny populærmusikk, men nostalgi har i hvert fall stor innvirkning på mye av musikken som blir produsert i dag. Problemet blir vel kanskje heller at retromani er i veien for nyskapende musikk. Når svært mange artister og band søker etter inspirasjon fra flere tiår tilbake i tid gir det mindre grobunn for å skape noe radikalt nytt. I tillegg er fortsatt mange eldre artister fortsatt aktive. Skal du selge ut en stadionkonsert her i Norge, må det stå Iron Maiden, Rolling Stones eller Bruce Springsteen på plakaten.

Er retromani et problem i det hele tatt?

— Ikke dersom man ikke ønsker at det skal skapes ny musikk.

Blanding av fortidens identiteter

Det ser ut til å være en trend at plateselskaper og radiostasjoner satser på artister som tilbyr lytterne noe de har hørt før, noe trygt. Ikke bare når det kommer til låtskriving (det er godt kjent at visse akkordrekker klinger bedre i folk flest sine ører), men også når det kommer til sound. På det vanskelige spørsmålet om dagens populærmusikk har sin egen identitet svarer Jordbrekk følgende:

— Dagens populærmusikk har vel kanskje ikke én identitet, men heller alle mulige identiteter samtidig. Musikk og identitet er kanskje ikke like tett forbundet som før. Grensene mellom ulike retninger i miljøet er blitt mer obskure. På samme måte er det ikke så fryktelig mange helt nye musikkssjangere som har oppstått de siste femten årene, derimot har det dukket opp vanvittige mengder undersjangre som kombinerer stiltrekk på tvers av musikkstiler. Det har absolutt dukket opp mye bra musikk i slike skjæringspunkt, men kanskje fører det til at musikkens identitet svekkes. **UD**

Foto: Olav Stubbend

2017 — let's go!

Flere av Trondheims konsertarenaer har allerede sluppet sitt program for halvåret.

TEKST: Trym Kjøs

Julefreden er over og det er igjen tid for flere musikalske opplevelser. Om du er ute etter konserter med svette og ølkastende publikummere, eller rolige og kultiverte jazzkonserter, har Trondheim noe å tilby for alle og enhver.

Samfundet

Det Runde Røde i Elgesetergate byr som vanlig på et variert og sterkt konsertprogram. Fredag 13. januar går den nyoppstartede Knausfestivalen av stabelen. Festivalen arrangeres i samarbeid med NRK P3 Urørt og byr på de unge bergenske gateflamme-ne Dårlig Vane, Jimi Somewhere — attenåringen som ifølge P3s sider lager melankolsk urbanmusikk med et ønske om uforutsigbarhet, i tillegg til Shikoswe — jenta fra Ås som høstet skryt av blant andre Sondre Lerche. På lørdag spiller Beachheads, Dunbarrow og Killer Kid Mozart.

20. januar får Klubben stor fint besøk av Nils Bech, mannen som i førjulstiden framførte «O Helga Natt» på så måte som sikkert hadde framkalt frynsninger hos selveste Jussi Björling. Er du ute et-

ter performance art, elektronika, selvransaking og sårbarhet, bør du finne veien til Samfundet i slutten av januar. Påfølgende dag, lørdag 21. januar, får du oppleve Tomine Harket & Unge Ferrari i Storsalen. Unge Ferrari spilte på Klubben i fjor, og meldte da til publikum at han godt kunne tenke seg å herje i Storsalen. Nå får han sjansen. Dette er en av få eksklusive ekstrakonserter, så her må en kjenne sin besøkelsestid. Dette blir en gøy musikalsk helg!

Det er ikke bare konserter som finner sted på Samfundet. Trond Viggo Torgersen og Kristopher Schau kommer på besøk med sitt show *Hvorfor det?* Showet minner om Radiorepsjonens postkasse-show, og baserer seg i stor grad på at publikum kan spørre om hva som helst. Er du på søken etter eksistensielle spørsmål om livet, eller useriøsitet i en fjasete spørsmål-svar-kontekst, kan dette være noe for deg. Humortøyet forlater stasjonen 26. januar.

Før elskverdige ISFiT går av stabelen 9. februar spiller Aiming for Enrike på Klubben. Duoen har gjort seg bemerket med sin minimalistiske stil. ISFiTs store trekkplaster i år later til å være Veronica

Maggio — publikumsfavoritten fra Sverige. Popveteranen spiller to konserter i Storsalen torsdag 16. februar. Den internasjonale studentfestivalen tilbyr et program som beveger seg utover det musikalske. 11. februar kommer den amerikanske dragartisten Latrice Royale og hens show *Here's to life*. Artisten står i bresjen for viktige og fine verdier hva gjelder identitet, aksept og kultur. Dette gjenspeiler også et av ISFiT 2017s fokusområder: å bryte ned diskriminering. Royales show beskrives som ekstremt morsomt i tillegg til å rette fokus mot mennesket. Vær snille med hverandre, og ikke minst — møt opp på Samfundet 11. februar.

For min del gleder jeg meg mest til John Olav Nilsens tilbakekomst. Bergenserens og resten av Nordsjøen kommer til Samfundet 4. mars. Singelen fra november i fjor, «Inn i min tid», minner om storhetstiden med Gjengen, men har en noe sterkere elektronisk slagside. Etter at hovedkonserten ble utsolgt på snau 14 minutter, ble det satt opp en ekstrakonsert samme dag.

Foto: Brilliance Records

Byscenen

Konsertarenaen som arrangerer de større konsertene i byen har som alltid et solid vinter- og vårprogram. Fredag 20. januar braker det løs med gode, gamle Raga Rockers. Er du interessert i klassisk garasjepreget Oslo-rock kan du ikke gå glipp av dette. Det liberale Europa er på vei rett ned i dass, er alt jeg har å si om den saken. Helgen etter gjes-ter OnklP & De Fjerne Slektningene Trondheims storstue. Trondheims egne Ary spiller lørdag 28. januar og passer godt for deg som liker god elektronisk pop. Odd Magnus Williamson framfører

Foto: Samfundet

Foto: Hot Club Records

Videre byr Samfundet på artister som Daniel Kvammen, The Dogs, Thomas Dybdahl, Depresno, Lemaitre og John Doe. Samfundet slapp resten av vårprogrammet sitt etter at denne utgasven gikk i trykk.

sin forestilling *Min pappas porno* lørdag 4. februar. Forestillingen beskrives som en emosjonell berg-og-dalbane, og tegner et bilde av tvilsomme mannlige rollemodeller.

Lørdag 11. februar inntar Nesoddens store sønn Oral «Beezy» Bee Byscenen. Her blir det West Coast-gangsterparty for alle penga. Har du ikke sett Beezy live enda har du nå muligheten til å oppleve ekte norsk hiphop-historie. Han har holdt det «playa» siden 1999, og er klar til å koble mikken direkte til ditt hjertekammer.

18. mars spiller bandet Revolver musikk av The Beatles. Dette er en knippe ekstremt gode musiker, og man bør ha forventninger om å få høre klassikere helt på høyde med originalinnspillingene. Tre ut av din gule ubåt, ta på deg Sgt. Pepper-uniformen og møt opp. I tillegg kan Byscenen skimte med navn som Dagny. Tromsøværingen sto i fjor for en av Pstereos mest funky konsertopplevelser for min del. Janove (tidligere Kaizer-general), Eva Weel Skram, og amerikanske Swans dukker også opp fram mot sommeren.

Foto: DAF Records

Dokkhuset

Distingverte Dokkhuset er Trondheims høyborg for jazz. Året starter 9. januar med Ellen Holmås' Masterkonsert som innehar artister med instrumenter som klaver, fiolin, sopransaksofon og bratsj. Alf Hulbækmo & Taiga Orchestra og Wako & Oslo Strings spiller før Dokkhuset skal være en av flere scener under årets Trondheim Calling. Kråkesølv, Razika og Hanne Hukkelberg er noen av de som tar turen. 28. mars ser ut til å bli vinterens høydepunkt. Da spiller Ola Kvernberg og Engegårdskvartetten. Kvernberg er en meritert jazzmusiker som har laget musikk i flere sjangre. Han har blant annet vunnet Amandaprisen for beste filmmusikk.

Verkstedhallen

Lokalet som driftes av Svartlamon kultur- og næringsstiftelse er et sted for konserter, seminarer, utstillinger og dans. Hele februar og mars er satt av til studentrevyene, mens det fullstendige vårprogrammet slippes senere i januar. **UD**

Spitposten registrerer...

- ... at julegaver i år hehehehehe
- ... at fått noe nytt til nyttår?
- ... at jula varer helt til påske neida ha-haha
- ... at nyttårsforsettlig drap
- ... at «matsvinn» fører til buffet
- ... at pengegriske Sit
- ... at få mer mat for penga
- ... at her skal det sultestreikes
- ... at Fefe Hölm
- ... at snart russetid
- ... at russebuss er viktig
- ... at Flæklypa 2017
- ... at CumDum Boys 2017
- ... at DABliners 2017
- ... at i år blir 2001-generasjonen lovlig
- ... at opplevde ikke 9/11 en gang
- ... at jeg har hvertfall et tårn å gi dem
- ... at 2016 er det «verste» året
- ... at 2001 var kjøpere liksom
- ... at hallo, 1940
- ... at eventuelt 1945
- ... at 6 millioner jøder
- ... at men joda, kjøpt at Bowie døde
- ... at shoutout til 1349
- ... at kjendiser du kanskje ikke fikk med deg døde
- ... at Xu Ting, kinesisk skuespiller
- ... at Umberto Eco, visstnok
- ... at penis er morsom
- ... at vagina ikke er det
- ... at bare en penis kan dingle
- ... at bare en penis kan daske
- ... at bare en penis kan snurre
- ... at hvem kan ro uten penis?
- ... at patriarkiet
- ... at typisk fitteblekka
- ... at det ikke er kult å suge de sovende
- ... at ikke lov å suge de nylig avdøde heller
- ... at hvem faen kan man egentlig suge?
- ... at ikke barn heller?
- ... at de har små penis er uansett
- ... at er det noen gang greit å la være suge noen som sover?
- ... at ikke sug barnetiss folkens
- ... at du hørte det her først
- ... at vi dømmmer ingen
- ... at transrase
- ... at fint ord for blackface
- ... at black lives bladder

Obligatorisk buffet for alle studenter

Som et ledd i integreringsprosessen mellom NTNU og de tidligere høgskolene har ledelsen bestemt at obligatorisk buffet vil skape samhold mellom de nye og gamle studentene.

Det var etter et intervju med kjøkkensjef Hölm at Spitposten kunne avsløre ledelsens planer for de blivende studentene fra Gjøvik, Ålesund og Kalvskinnet.

— Når de bare var høgskoler var det ingen som brydde seg om dette, men nå som de skal bli studenter, ser jeg på dette som en mulighet for å tjene mer penger, kamuflert som et miljøtiltak, sier Hölm, mens han blunker lurt til fotografen. Hölm mener at ordningen i tillegg kan bygge bro mellom de tidligere høgskolestudentene og universitetsstudentene.

— Vi feilet litt med å forene studentene gjennom å oversalte maten vår, så nå satser vi heller på studentene kan møtes ved salaten i stedet for at vi trækker i den, sier Hölm mens han ler og klasker seg selv 20 ganger på låret.

— **Vi vil nekte å spise**

På Kalvskinnet har beskjeden blitt tatt dårlig imot, og det snakkes i gangene om å starte et opprør. Før fusjonen hadde de en kantine med faste matretter og a la carte-meny. Det blir det nå en slutt på.

— Å plukke opp mat fra et felles bord er perverst. Tror de vi er dyr, spør AU-representant Jokke Solheim.

Solheim kan fortelle at studentene har kommet fram til at dristige tiltak er nødvendig, og nekter å føye seg til ledelsens krav.

— Jeg bare vet at carbonaraen kommer til komme borti bacalaoen og blande seg med en, å herregud æsj, avslutter Solheim.

Forskjellige buffeter

Hölm har merket seg kritikken, men mener at den kommer til å gi seg når folk merker hvor godt ordningen fungerer.

— Jeg tar kritikken fra Solstad eller Solberg seriøst, men vi må fortsette det vi har startet. Planen er å lage en særbuffet for hvert eneste campus, sier han.

Han utdyper at Dragvoll eksempelvis vil få egen tofubuffet, med 30 forskjellige retter bestående kun av tofu.

— Gløshaugen vil få en helt straight og hvit fiskecakebuffet. Kalvskinnet får en sønn koksgrå gryterett-buffet av noe slag, og Rotvoll lever av det de finner i naturen, sier Hölm og legger til at dette kan sørge for at studentene besøker hverandre på tross av campus.

— *Og dere tror dette også kan forebygge matsvinn?*

— Helt klart. Matrester som ikke blir spist, blir frityrkott og servert dagen etter som Sit nuggets.

10 kjendiser vi tror dør i 2017

- Morgan Freeman**
- ABBA**
Kjendisdøder kommer aldri alene, sies det. Derfor ganske trygt å anta at en hel gjeng tar turen til himmelen sammen. ABBA har gitt lite lyd fra seg de siste årene, men heldigvis er det ingenting som skyter fart på karrieren igjen som en flykrasj.
- Marcus (ikke Martinus)**
«De unge artistene går hver sin vei karrieremessig, melder NTB.»
- Lille Marius Borg Høiby**<0x000A>Cocaine's a hell of a drug. 2017 er barnedødelighetens år, og ingenting sier barnedødelighet som døde barn.
- Julenissen**
Du ser han begynner å bli gammel og grå. Pakkene ligger på feil plass. Grøten er bare småspist. Foreldrene dine prøver å si det så hyggelig som mulig, men du vet at det er lite tid igjen. Snart må du stå ved siden av sykesenga. Se livet forlate øynene hans. Det er helt naturlig, sier foreldrene dine. Du føler bare tomhet.
- Mark Zuckerberg**
Zuckerberg endrer relationship status til DØD.
- Aftenposten**
Den riksdekkende landsavisen legger ned papiravisa og blir kjøpt opp av Nettavisen. «Trist :(»», sier ansvarlig redaktør Espen Egil Hansen i et Si;D-innlegg.
- DU.**
Som Time Magazines person of the year i 2006 er det du som kommer til å dø i år.
- Sean Bean**
Nok er nok.
- Under Dusken**
Fitteblekka blir felt i PFU og gir seg på topp.

iBok.no

KJØP BRUKT, SPAR PENGER

56 000 AKTIVE ANNONSER | 70 000 REGISTRERTE BRUKERE

IBOK.NO ER LANDETS STØRSTE
MARKEDSPASS FOR KJØP OG
SALG AV BRUKTE PENSUMBØKER